

**SJUKSKÖTERSKORS ATTITYDER TILL SMÄRTBEHANDLING
FÖR OPIOIDBEROENDE PATIENTER**
En litteraturöversikt

**NURSES´ATTITUDES TO PAIN TREATMENT FOR OPIOID
DEPENDENT PATIENTS**
A literature review

Sjuksköterskeprogrammet 180 högskolepoäng
Självständigt arbete, 15 högskolepoäng
Examinationsdatum: 25/1–21
Kurs: K54
Författare: Frida Eriksson
Författare: Marika Bjärgestad

Handledare: Eleni Siouta
Examinerande lärare: Lena Axelsson

SAMMANFATTNING

Bakgrund

Smärta är en subjektiv upplevelse och smärtbehandling bör därför utformas olika beroende på individens smärtupplevelse. Att lindra lidande och smärtbehandla alla patienter där behovet finns är en del av sjuksköterskans arbetsuppgifter. Smärtbehandling hos patienter med ett samtidigt opioidberoende kan upplevas problematiskt och som ett hinder i vårdandet av denna patientgrupp. Sjuksköterskors attityder till att smärtbehandla opioidberoende patienter kan grunda sig i egna erfarenheter och personliga åsikter där attityden kan påverka mötet med patienter och vårdandet av dessa.

Syfte

Syftet var att belysa sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter.

Metod

Icke systematisk litteraturöversikt användes som metod för att besvara syftet med stöd av 17 vetenskapliga artiklar. Artikelsökning genomfördes i PubMed och CINAHL Complete.

Resultat

Genomförd litteraturöversikt visade att sjuksköterskor hade negativa attityder till att vårda och smärtbehandla opioidberoende patienter. Sjuksköterskor upplevde problematik kring tillit och partnerskap i uppbyggandet av god vårdrelation då patienten var opioidberoende och ansåg att mötet med dessa patienter kunde bli hotfullt och påverkat av manipulativt beteende. Sjuksköterskors tidigare erfarenheter och personliga inställning till missbruk påverkade vårdandet. De upplevda problemen gällande att smärtbehandla opioidberoende patienter ofta grundade sig i kunskapsbrist hos sjuksköterskor. Kunskapsbristen genererade otrygghet i beslutsfattande, bemötande och vårdande av patienter med opioidberoende och samtidig smärta. De sjuksköterskor som hade mer erfarenhet av patientgruppen tenderade uppleva mer positiva attityder och en känsla av säkerhet gällande både bemötande och smärtbehandling. Sjuksköterskor beskrev vikten av god och formell utbildning och behov av organisatoriskt stöd i vårdandet.

Slutsats

Litteraturöversiktens resultat tyder på att sjuksköterskor brister i sin utbildning gällande vårdandet av patienter med missbruk i samband med smärtbehandling. Sjuksköterskornas kunskap och erfarenhet ligger till grund för hur omvårdnaden och mötet med patientgruppen utformas. Framtagna riktlinjer och stödmodeller krävs på en organisatorisk nivå för vårdande av missbrukande patienter i samband med smärtbehandling.

Nyckelord: Attityder. Opioidberoende. Sjuksköterskor. Smärta.

ABSTRACT

Background

Pain is a subjective experience. Relieving suffering and treating all patients where the need arises is a part of the nurse's duties. Pain treatment for patients with concomitant opioid dependence can be experienced as problematic. The nurse's attitudes towards treating opioid dependent patients may be based on individual experiences and personal opinions, where their attitude can influence the meeting with patients and their care.

Aim

The aim was to explore nurses' attitudes to pain treatment for opioid dependent patients.

Method

Non-systematic literature review was used as a method to answer the purpose with the support of 17 scientific articles. The article search was performed in PubMed and CINAHL Complete.

Results

The literature review showed that nurses had negative attitudes towards caring for and treating opioid dependent patients. Nurses experienced problems with trust and partnership when the patient was opioid dependent and considered that interactions with these patients could be threatening and influenced by manipulative behavior. Nurses' previous experiences and personal attitudes towards addiction affected the care. Problems regarding pain treatment of opioid dependent patients were often based on a lack of knowledge, which generated insecurity in decision making, treatment and care of the patient group. Nurses who had more experience of the patient group tended to experience more positive attitudes and a sense of security regarding both care treatment and pain treatment. Good and formal education and need for organizational support in care of the patient group were indicated.

Conclusions

The results indicate that there is a lack of training among nurses in the care of addicted patients in connection with pain treatment. The nurses' knowledge and experience form the basis of how the nursing and meeting with the patient group looks like. Developed guidelines are required at an organizational level for addicted patients in connection with pain treatment.

Keywords: Attitudes. Nurse's. Opioid dependence. Pain.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
BAKGRUND	1
Substansberoende	1
Attityder	3
Patienters upplevelse av attityder de möter i vården	3
Smärtbehandling.....	4
Teoretisk utgångspunkt- Personcentrerad omvårdnad	5
Problemformulering	6
SYFTE	6
Frågeställningar	6
METOD	6
Design.....	6
Urval.....	7
Datainsamling.....	7
Kvalitetsgranskning.....	9
Dataanalys	10
Forskningsetiska överväganden	10
RESULTAT	11
Kunskapsbrist påverkar sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter	12
Negativa och dömande attityder hos sjuksköterskor påverkar smärtbehandling patienter med opioidberoende	14
Attityder kan påverka skapandet av god vårdrelation	15
Oro och rädsla i vårdandet av opioidberoende patienter ställer krav på ökade säkerhetsrutiner	17
DISKUSSION	18
Resultatdiskussion.....	18
Metoddiskussion.....	21
Slutsats	23
REFERENSER	26
BILAGA A-B	

INLEDNING

Vad detta arbete utforskar är om det finns attityder hos sjuksköterskor som kan påverka det professionella agerandet vid smärtbehandling av patienter med opioidberoende. Socialstyrelsen beskriver att god vård och omsorg kännetecknas av att den är personcentrerad, jämlik och säker (Socialstyrelsen, 2019a). Socialstyrelsen (2018) skriver att om sjuksköterskor brister i sina kunskaper gällande diskriminering, tillgänglighet och kommunikation riskeras patientsäkerheten, då det individuellt utformade mötet med varje enskild patient oberoende av bakomliggande problem, är av stor vikt för det vårdrelaterade resultatet. Mörkertalet kring hur många personer som lever med missbruk eller beroendesjukdom är stort. Sammanslagen statistik gällande tvångsvård, frivillig vård, individuella insatser inom öppenvården samt boendestöd relaterat till missbruk, visar att 19 974 personer under år 2019 erhöll hjälp och stöd (Socialstyrelsen, 2020a). Författarna har genomfört en icke systematisk litteraturoversikt där det genom att ta del av aktuell forskning belyses vilka attityder sjuksköterskor har gällande smärtbehandling av opioidberoende patienter.

BAKGRUND

Substansberoende

Några av de vanligast förekommande beroendeframkallande substanserna är alkohol, opioider, centralstimulantia och tobak (Allgulander, 2019). Överdrivet intag utav någon av dessa substanser skapar ett tvångsmässigt behov hos personen. Toleransnivån för substansen kommer med tiden att höjas, samtidigt som tydliga utsättningssymtom uppkommer vid abrupt avbrott av intag. De personer som lider av beroende upplever starkt sug efter den substans de vant sig vid och åsidosätter inte sällan relationer, arbete och andra viktiga komponenter för att istället tillgodose det uppkomna behovet av substansen (Allgulander, 2019).

Beroendemekanismer

Genetiska faktorer har tillsammans med miljömässiga faktorer liknande grad av påverkan för en persons utvecklande av substansberoende (Prom-Wormely et al., 2017). Allgulander (2019) menar att de gener som påverkar och stimulerar det dopaminerga systemet tillsammans med individens övriga genuppsättning reglerar tröskelnivån för beroende och gör vissa personer mer benägna att utveckla beroendeproblem. Substansbrukssyndrom utvecklas förhållandevis snabbt till en kronisk sjukdom. Även efter många års drogfrihet är återfallsrisken hög för de personer som en gång missbrukat (Allgulander, 2019). Walker och Nestler (2018) skriver att långvarigt missbruk innebär molekylära förändringar i hjärnans olika belöningssystem, vilket kan leda till potentiellt livslånga beteendevikelser. När hjärnans belöningssystem triggas igång frisätts signalsubstansen dopamin som skapar känslan av lyckorus, välbefinnande och upprymdhet.

Efter en tid av substansberoende leder denna kroppsliga och psykiska känsla av eufori till det motsatta och kroppen reagerar istället negativt på substanserna (Allgulander, 2019).

Opioider

Opioider är ett samlingsbegrepp där både receptbelagda läkemedel som morfin och fentanyl, samt illegala droger som heroin ingår. Opioider syftar till att i första hand smärtlindra (Socialstyrelsen, 2020b). En överdriven konsumtion eller konsumtion utan

underliggande smärta kan göra att patienten utvecklar euforiska känslor vid intag av läkemedlet (Socialstyrelsen, 2020b). Opioider ger smärtlindrande effekt med hjälp av hämning av de smärtimpulser som skickas till hjärnan, samt genom bindning till opioidreceptorer via uppåtstigande smärtnerver i ryggmärgen (Norlén, 2014).

Opioidbruket är ett folkhälsoproblem världen över och användandet av opioider har ökat. Detta kan ses som ett resultat av allt fler receptförskrivningar samt att opioider ofta förskrivs som behandling av kronisk smärta (Rogers, et al. 2020). Enligt World Health Organization [WHO] (2018) har överskrivning av opioider, där syftet var att smärtlindra, resulterat i ett ökat beroende. I USA rapporterade år 2016, sex procent av befolkningen mellan 15 och 64 år att de levde med någon typ av opioidberoende och året innan rapporterades ungefär 115 dödsfall om dagen relaterat till opioidöverdoser (Stoicea et al., 2019). År 2018 avled 566 personer i Sverige av narkotikarelaterade orsaker (Folkhälsomyndigheten, 2020). Syntetiska opioider står för en stor del av ökningen och dessa anses vara potenta och farliga. Den ökade receptförskrivningen resulterar även i ökad tillgänglighet på den illegala marknaden, där opioider ofta används i fel syfte (WHO, 2018).

Symtom, tecken och biverkningar vid abstinensbesvär

Heartshorne (2019) menar att opioidanvändning över tid resulterar i en mängd biverkningar och gör mer skada än nytta hos brukaren. Opioidberoende personer som dagligen brukar opioidpreparat i stor mängd, besitter en ökad risk för dödlighet jämfört med personer där det dagliga intaget av opioider är betydligt lägre (Heartshorne, 2019). Pergolizzi et al. (2020) skriver att en regelbunden användning av opioidpreparat kan utöver det som redan nämnts, resultera i att beroende utvecklas och då även ökad toleransnivå. Då en person som blivit beroende av en substans inte har tillgång till denna, kommer personen uppleva abstinensbesvär. Vanliga symtom vid abstinens är agitation, ångest, sömnlöshet, svettningar, muskelsmärter och magkramper. Symtom som takykardi, förhöjt blodtryck, vidgade pupiller och frossa är symtom som uppkommer i ett senare skede av abstinens (Pergolizzi et al., 2020). Resultatet av abstinenssymtomen leder till ett ökat sug efter substansen. De påtagliga abstinenssymtomen som beskrivs ovan, leder ofta till att personen intar substansen igen och syftet är då i första hand att lindra abstinenssymtomen (Pergolizzi et al., 2020). Wang et al. (2019) menar att en beroendestörning hos patienter med opioidberoende kan innebära förändringar i beteendet och nedsatt bedömningsförmåga. Denna nedsättning av bedömningsförmåga kan ibland resultera i oförmåga att exempelvis behålla sitt jobb eller bevara nära relationer. Efter långvarigt missbruk riskeras kognitiva förändringar samt avsaknad av gott omdöme som resultat av missbruket. Även om individen klarar av att sluta missbruka upplevs förmågan att fungera i vardagen som begränsad (Wang et al., 2019).

Behandling av opioidmissbruk

För personer som under minst ett år haft kontinuerligt missbruk av opioider, finns möjligheten till läkemedelsassisterad behandling för att komma ur missbruket. Personen ska då, utom i undantagsfall, ha fyllt 20 år och den utskrivande läkaren ska inneha specialistkompetens inom psykiatri eller beroendemedicin (Socialstyrelsen, 2016). Den främsta behandlingsformen för personer som missbrukar opioider är ett via sjukvården fastställt behandlingsschema med opioidagonister, vilka är buprenorfin och metadon (Statens beredning för medicinsk och social utvärdering [SBU], 2009). Undersökningar har visat att en signifikant andel av de patienter som erhöll läkemedlen metadon eller

buprenorfin kvarstående i behandling, jämfört med den patientgrupp som ingick i undersökningens placebogrupp (SBU, 2009).

På grund av missbrukets epidemiologi, som påverkas av både gener och miljö, återstår stora utmaningar gällande framtagning av ytterligare behandlingsalternativ som ger goda och långvariga resultat för de personer som lever med substansbrukssyndrom (Prom-Wormely et al., 2017). Liu och Li (2018) skriver att missbruk visserligen är en komplex störning som involverar både neurologiska och psykiska processer, men att det finns fog för att hoppas på nya behandlingsformer i framtiden.

Attityder

Attityder är både medvetna och omedvetna handlingar, inställningar, känslor och beteenden där inställningen antingen kan vara positiv eller negativ. Människors attityder präglas av allt från uppväxt till sociala samband, umgängen och våra tidigare erfarenheter (Wiklund-Gustin, 2018). Attityder grundar sig i tre komponenter, vilka här beskrivs utifrån arbetets målgrupp. Den kognitiva komponenten definierar hur sjuksköterskor utifrån sin individuella värdegrund, resonerar och tänker kring olika människor och situationer. Den affektiva komponenten beskriver sjuksköterskors känslomässiga handlingar, vilka kan yttra sig som både negativa och positiva i vårdandet av patienten. Den tredje och sista komponenten som våra attityder grundar sig i är handlingskomponenten, vilken i arbetet beskriver hur sjuksköterskor relaterat till sina attityder uttrycker känslor och tankar genom faktiska handlingar i olika situationer (Wiklund-Gustin, 2018).

Inom socialpsykologin har ordet attityd sedan länge använts för att beskriva en inställning för eller emot något. Detta något, som kallas attitydobjekt, tilldelas negativa eller positiva åsikter i olika grad och utefter detta skapas en generell attityd gentemot objektet. Objektet kan vara en enskild person eller något så stort som en hel religion. Yttre attityder är observerbara genom olika beteenden och inre attityder går inte att observera, utan sker och yttrar sig mentalt hos varje enskild individ (Eagly & Chaiken, 1993).

Patienters upplevelse av attityder de möter i vården

Brener et al. (2010) menar att opioidberoende patienters upplevelse av vården är att de blir diskriminerade och inte tagna på allvar. Patienterna som upplever detta, anser sig själva som mindre värda än andra patienter och skuldbelägger sig själva för sjuksköterskornas attityder (Brener et al., 2010). Patienter med missbruksproblematik upplever ofta diskriminering även ute i det övriga samhället, relaterad till deras livsstil. Patientgruppens tidigare erfarenheter skapar även en förväntan av att bli utsatt för fortsatt diskriminerande behandling, även av vårdpersonal. Patienter med missbruksproblematik väljer därför att ha begränsad kontakt med sjukvården (Brener et al., 2010).

Blennberger (2006) menar att bemötandet patienten får i mötet med sjuksköterskor och andra professioner, har stor betydelse för patientens livskänsla och självbild. Sjuksköterskors ordval, kroppsspråk och tonfall bör inge patienten en känsla av både respekt och tillit, men även jämlikhet och empati. Sjuksköterskors inställning och attityder gentemot olika kategorier av patienter kan påverka utkomsten av patientmötet (Blennberger, 2006). I Chorlton et al. (2015) forskning tillfrågas patienter med missbruksproblematik hur de upplevde mötet med vårdpersonalen. Där framkom att sjuksköterskors sätt att kommunicera med patienten la grunden för huruvida en god

vårdrelation utvecklades. I de fall båda parterna fann tillit till varandra upplevde patienten större säkerhet och trygghet, samt följde avdelningens angivna regler och rutiner i större utsträckning (Chorlton et al., 2015).

Smärtbehandling

Smärta

Smärta kännetecknas enligt International Association for the Study of Pain (IASP) som “An unpleasant sensory and emotional experience associated with, or resembling that associated with, actual or potential tissue damage” (International Association for the Study of Pain [IASP], 2020). Det finns flera orsaker till uppkomst av smärta och smärta uppträder därför olika beroende på var i kroppen smärtan förekommer samt av vilken karaktär den är. Smärta är ett symptom och en individuell upplevelse och kan därför inte med lätthet jämföras mellan olika personer (Norrbrink & Lundeberg, 2014).

Smärttyper

Lundberg och Norrbrink (2014) skriver att smärttyper vanligtvis delas upp i fyra kategorier: Nociceptiv smärta som uppkommer då kroppen utsätts för vävnadsskada. I samband med trauma aktiveras specifika receptorer, vilka reagerar på smärtstimuli, exempelvis vid muskel- eller ledsmärta. Neuropatisk smärta uppstår i samband med skada i centrala nervsystemet eller perifera nervsystemet. Vid skador i ryggmärgen uppkommer neuropatisk smärta. Vid psykogen smärta är det psykiska sjukdomar som exempelvis svår posttraumatisk stress eller panikångest som är orsaken till smärtuppkomsten. Smärta där orsaken inte är fastställd och smärtan varat i minst sex månader kallas för idiopatisk smärta (Lundeberg & Norrbrink, 2014). Det är av stor vikt att smärta behandlas oavsett smärttyp. Obehandlad smärta kan enligt Kent et al. (2017) ha bredare effekter hos den enskilde patienten, såsom utebliven förmåga till att arbeta och klara sin allmänna dagliga livsföring. Kent et al., (2017) menar att det i dagsläget fortfarande inte erbjuds fullgod, omfattande och evidensbaserad smärtbehandling till patienter som lider av smärta.

Sjuksköterskors roll vid smärtbehandling

Sjuksköterskors ansvarsområden grundar sig i fyra etiska koder, vilka är att främja hälsa, förebygga sjukdom, återställa hälsa och lindra lidandet för alla personer. International Council of Nurses [ICN] (2012) har tagit fram en etisk kod, vilken finns tillgänglig som vägledning för sjuksköterskor och målet är att utföra omvårdnadsarbetet etiskt korrekt. De fyra ansvarsområdena tillämpas i olika former som ger grund för handlandet; sjuksköterskan och allmänheten, sjuksköterskan och yrkesutövningen, sjuksköterskan och professionen samt sjuksköterskan och medarbetare. För att den etiska koden ska vara betydelsefull ska den förstås och användas av alla sjuksköterskor i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet (ICN, 2012). För att uppnå god vårdkvalitet relaterad till smärta, menar Billing och Stridsberg (1999) att det krävs en djupare förståelse kring ämnet smärtbehandling.

Zuazua-Rico et al. (2019) syftar till att ta reda på om sjuksköterskors kunskaper kring smärta och smärtbehandling resulterar i insikten att många sjuksköterskor besitter stora kunskapsluckor gällande farmakologi. Författarna konstaterar att det är väl känt att felaktig eller bristfällig smärtbehandling leder till ökade hälso- och sjukvårdskostnader, samt onödigt lidande och även ökad dödlighet (Zuazua-Rico et al., 2019).

Sjuksköterskor bör ha förståelse gällande betydelsen av god smärtbehandling. Sjuksköterskor ska i sin profession vara kapabel till att identifiera patientens smärtupplevelse på korrekt sätt, vilket bidrar till att rätt omvårdnadsåtgärder sätts in. Sjuksköterskor har ett etiskt ansvar att smärtlindra alla patienter som upplever smärta för att undvika onödigt lidande för patienten (Da Cunha, 2015).

Subramanian et al. (2014) har utifrån ett patientperspektiv i sitt resultat visat att majoriteten av patienterna i undersökningen upplevde stark smärta efter operation. Resultatet påvisar även att effektiv smärtskontroll i kombination med övriga omvårdnadsåtgärder från sjuksköterskor var den främsta faktorn till patientens positiva upplevelse av sjukvården (Subramanian et al., 2014). Werner (2010) menade att grunden till det professionella mötet mellan sjuksköterskor och patienter byggs av god kommunikation och genom att ta hjälp av smärtskattningsinstrument ges sjuksköterskor möjlighet till en djupare förståelse för patientens subjektiva smärtupplevelse. Werner (2010) belyser vikten av att aldrig ifrågasätta patientens upplevelse av smärta då det visar brist i det personcentrerade mötet med patienten. Vid smärtbehandling av en patient är det huvudsakliga uppdraget för sjuksköterskor alltså att tro på patientens upplevelse av smärta oavsett egna tidigare erfarenheter, åsikter eller fördomar (Werner, 2010). Wikström et al. (2014) såg i sin forskning att smärtskattningsinstrument uppskattades av sjuksköterskor i det dagliga arbetet, men att användningen av smärtskattningsinstrument inte förringar vikten av att nyttja den kliniska blicken i mötet med den smärtpåverkade patienten.

Teoretisk utgångspunkt- Personcentrerad omvårdnad

Den teoretiska utgångspunkt som författarna valt för arbetet är Brendan McCormacks teori om personcentrerad omvårdnad. Teorin syftar till att bevara patientens rättigheter och belysa vikten av personcentrerad omvårdnad i sjuksköterskans roll att vårda alla med lika goda förutsättningar (McCormack et al., 2011). Personcentrerad omvårdnad innebär att patienten behandlas på ett personligt och inkluderande vis. Patientens vård tenderar att beskrivas som mer positiv då en känsla av delaktighet upplevs i den egna behandlingsplaneringen (McCormack et al., 2015).

McCormack et al. (2015) menar att patientens individuella behov och sjuksköterskors respekt för dennes autonomi spelar stor roll för utförandet av den vårdplan som upprättas. Personcentrerad omvårdnad ställer krav på sjuksköterskor, då all kommunikation mellan sjuksköterskor och patienter måste meddelas på ett adekvat och begripligt sätt. Sjuksköterskor bör ta reda på patienternas erfarenheter, värderingar och enskilda önskemål, detta för att inkludera patienterna i vården, vilket är en förutsättning för att vården ska ses som personcentrerad (McCormack et al., 2011). Runt om i världen är det personcentrerade arbetssättet etablerat och uppskattat. I många länder, liksom i Sverige, fortsätter kontinuerligt utvecklingsarbetet gällande personcentrerad omvårdnad. Med ett välfungerande personcentrerat arbetssätt önskas goda resultat gällande patientens upplevelse gällande vården som helhet samt positiv upplevelse av engagemang från personalen. Patientens känsla av välbefinnande och upplevelse av vårdmiljön som terapeutisk är ytterligare två komponenter som värderas högt (McCormack et al., 2015).

Den teoretiska utgångspunkten kommer användas som stöd i resultatdiskussionen.

Problemformulering

Medvetet eller omedvetet skapas attityder till objekt, personer eller fenomen i vår omgivning. Utan goda förutsättningar och kunskap gällande attitydernas faktiska påverkan, kan dessa prägla människors professionella roller. Attityder beskrivs prägla alla de faktiska handlingar som utförs, individuella inställningar till olika situationer, samt inre känslor och beteenden.

Forskning visar att det på samhälls nivå ofta ifrågasätts huruvida personer som missbrukar har förmåga till gott omdöme. Då dessa personer är i behov av vård, kommer de möta sjuksköterskor vilka förväntas agera professionellt och personcentrerat utifrån individens uppkomna vårdbehov.

Författarna till arbetet anser att det finns en kunskapslucka gällande vilka aspekter som kan påverka sjuksköterskors attityder och dess faktiska påverkan på smärtbehandling av opioidberoende patienter i hälso- och sjukvården. En ökad kunskap om uppkomsten till attityder samt ökad medvetenhet om dess påverkan kopplat till det professionella agerandet vid smärtbehandling av opioidberoende patienter, kan minska risken för vårdskador och vårdlidande för denna patientgrupp och är därför viktigt att studera närmare. Författarna till detta arbete har valt att studera ämnet utifrån sjuksköterskors perspektiv, då det är sjuksköterskor som innehar den professionella rollen i mötet med patienter. För att sjuksköterskor i framtiden ska kunna erbjuda patienter med opioidberoende fullgod vård av hög kvalitet med ett personcentrerat förhållningssätt, är det av betydelse att studera sjuksköterskors attityder gentemot smärtbehandling av denna patientgrupp, samt vilka aspekter som kan vara bidragande till uppkomsten av attityder.

SYFTE

Syftet var att belysa sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter.

Frågeställningar

1. Vilka attityder ses hos sjuksköterskor?
2. Vad påverkar sjuksköterskors attityder?
3. Vilka konsekvenser ses av attityderna?

METOD

Design

Forskningsmetoden som valts var icke systematisk litteraturöversikt innehållande vetenskapliga artiklar som grund, där resultatet tagits fram från originalstudier. För att begränsa urvalet selekterades av arbetets författare relevant forskning. Detta skiljer sig från användandet av systematisk litteraturöversikt där all tillgänglig forskning om valt ämne inkluderas (Forsberg & Wengström, 2016). Enligt Polit och Beck (2017) ger både systematiska och icke systematiska litteraturöversikter en stark grund för forskning gällande evidensbaserad vård. Databassökningarna har genomförts systematiskt för att säkerställa god kvalitet på sökresultaten vilka redovisas i tabell 1.

Urval

Avgränsningar

Hur urvalskriterierna bestäms eller avgörs handlar om vilken frågeställning som ska besvaras. Även studiedesign, sammanhang, språk, teoretiska ramverk samt huruvida studien ska innehålla originalstudier och/eller litteraturöversikter beror av frågeställningens formulering. Alla artiklar som inkluderades i arbetet var peer-reviewed, vilket bland annat betyder att artiklarna går att hitta i vetenskapliga tidskrifter. Att en artikel blivit granskad av oberoende experter, alltså peer-reviewed, behöver dock inte betyda att den är vetenskapligt framtagen (Östlundh, 2017). Artiklarna var skrivna mellan år 2005–2020 och alla artiklar var skrivna på engelska. Artiklarna skulle enbart vara inriktade på vuxna över 19 år. Enbart originalartiklar har använts. Avgränsningar avseende tid, språk samt primärkällor är enligt Östlundh (2017) vanliga och väljs ofta av författare för att garantera att forskningen som används är aktuell och uppdaterad. Författarna till detta arbete har tagit hjälp av högskolans bibliotekarie för att få fram för arbetet ämnesrelaterade sökord. En litteraturöversikt ska med lätthet gå att reproducera av läsaren och det är därför viktigt att kriterier skapas och avgränsningar görs i sökningarna efter relevant material. På så vis sorteras icke relevant material bort och detta ökar studiens kvalitet och tyngd (Polit & Beck, 2017).

Inklusionskriterier:

Författarna valde artiklar som utforskar attityder hos sjuksköterskor inom slutenvården. Detta för att underlätta resultatredovisning samt att inklusion av övriga vårdinstanser hade givit ett brett resultat för arbetets syfte. Artiklarna belyste sjuksköterskors attityder till smärtbehandling av opioidberoende patienter. Författarna till arbetet har valt att inkludera studier av både kvalitativ och kvantitativ metod. Enbart sjuksköterskor som profession har inkluderats.

Exklusionskriterier:

Artiklar och studier som inte är primärkällor har exkluderats. Enligt Polit och Beck (2017) är information från primärkällor väsentliga för arbetets syfte och val av metod. Studier gjorda inom primärvården och öppenvården har exkluderats då författarna valt att studera syftet utifrån slutenvården. Artiklar inriktade på barn och ungdomar har exkluderats, detta för att syftet var att studera vuxna patienter med opioidberoende. Forskning kring annat än opioidberoende och/eller substansberoende patienter och sjuksköterskors attityder till smärtbehandling har exkluderats då resultatet annars blir missvisande relaterat till syftet.

Datansamling

Datansamling av relevanta och tillförlitliga artiklar genomfördes i databaserna CINAHL (Cumulative Index to Nursing and Allied Health Literature) och PubMed (Public Medline). Databasen CINAHL inriktar sig på omvårdnadsvetenskapliga artiklar medan PubMed har ett utbud med artiklar inom medicin och omvårdnad. MeSH-termer (Medical Subject Headings) användes i PubMed och CINAHL Headings (Subject Heading List) användes i CINAHL för att hitta korrekta sökord som passar utifrån syftet om sjuksköterskors attityder till att smärtbehandla opioidberoende patienter och hitta korrekta artiklar utifrån litteraturöversiktens bärande begrepp. I enlighet med Henricson och Billhult (2017) valdes olika databaser för att bredda sökningen i syfte att öka validiteten. I artikelsökningarna delades termerna in i block där operatorerna "AND" och "OR" användes för att kombinera sökorden. Enligt Polit och Beck (2017) kan författarna till

arbetet, för att specificera sökresultatet använda ordet "AND" och för att få bredare urval av artiklar använda "OR", vilket författarna till detta arbete gjort. Till arbetets resultatdel inkluderades 17 vetenskapliga artiklar. Artiklarna söktes olika datum, se tabell 1.

Hjälp togs av skolans bibliotekarie för en första generell litteratursökning för att hitta djupgående och inriktade sökningar. Författarna använde varsin dator och för varje sökning som genomfördes, fördes sökorden in i tabell 1. Genom namnet på artiklarnas titel valdes huruvida abstrakt skulle läsas eller ej. Om innehållet i lästa abstrakts ansågs relevant läses hela artikeln för att sedan tillsammans diskutera huruvida lästa artiklar kunde svara till arbetets syfte. Då en artikel inkluderats fördes dess information in i resultatmatrisen omgående, se bilaga B. Detta gjordes för att skapa en tydlig överblick av litteraturöversiktens resultat och vägen fram till färdig matris.

Termer som användes enligt MeSH var Opioid-Related Disorders, Analgesics, Opioid, Pain, Pain Management, Nurse- Patient Relations, Nurse's Role, Nursing staff, Attitude of health personnel, Health Knowledge, Attitudes, Practice och Patient-Centered Care. Termer som användes enligt CINAHL headings var Analgesics, Opioid+, Substance Use Disorders AND Opioid*. Pain och Pain Management. Nurse-Patient Relations, Nursing Role, Nursing staff, Hospital. Attitude of Health personnel, Patient-Centered Care.

Tabell 1. Presentation av databassökning i PubMed och CINAHL.

Databas Datum	Sökord	Antal träffar	Antal lästa abstrakt	Antal lästa artiklar	Antal inkluderade artiklar
PubMed 10/11-20	((((pain[MeSH Terms]) OR (pain management[MeSH Terms])) AND (((nurse-patient relations[MeSH Terms]) OR (nurse's role[MeSH Terms])) OR (nursing staff[MeSH Terms])) OR (attitude of health personnel[MeSH Terms])) OR (health knowledge, attitudes, practice[MeSH Terms])) AND (((opioid-related disorders) OR (analgesics, opioid) OR (opioid dependence)) AND ((pain[MeSH Terms]) OR (pain management[MeSH Terms])) AND (((nurse-patient relations[MeSH Terms]) OR (nurse's role[MeSH Terms])) OR (nursing staff[MeSH Terms])) OR (attitude of health personnel[MeSH Terms])) OR (health knowledge, attitudes, practice[MeSH Terms]))))	181	41	10	3
PubMed 10/11-20	(nurse's attitudes [MeSH Terms] AND (opioid dependence [MeSH Terms])	59	4	3	2
CINAHL 11/11-20	(MH "Attitude of Health Personnel+") AND (MH "Substance Use Disorders+")	176	6	3	1
CINAHL 12/11-20	(MH "Substance Use Disorders+") AND opioid* AND (MH "Analgesics, Opioid+") AND (MH "Pain+") OR (MH "Pain Management") AND (MH "Nurse-Patient Relations") OR (MH "Nursing Role") OR (MH "Nursing Staff, Hospital") OR	101	20	10	1

	(MH "Attitude of Health Personnel+") OR (MH "Patient Centered Care")				
PubMed 12/11-20	(opioid misuse) AND (((nurse) OR (nursing)) OR (nurses))	97	12	3	1
CINAHL 12/11-20	(MH "Nurse-Patient Relations") OR (MH "Total Patient Care Nursing") AND (MH "Pain") OR (MH "Pain Management") AND (MH "Substance Use Disorders+") OR (MH "Substance Dependence+") OR (MH "Substance Abuse+")	19	9	6	0
CINAHL 12/11-20	(MH "Pain") OR (MH "Pain Management") AND (MH "Substance Use Disorders+") OR (MH "Substance Dependence+") OR (MH "Substance Abuse+") AND (MH "Nurse Attitudes")	28	13	7	3
Manuell sökning*					6
TOTALT		661	105	42	17

Manuell sökning

Sex artiklar hittades och valdes ut via manuell sökning. Artiklarna hittades i referenslistor i tidigare utvalda artiklar inom samma område. 11 artiklar inkluderades från databassökningar och sex artiklar från manuell sökning via referenslistor. Inkluderade artiklar via manuell sökning visas nedan.

1. Chang och Yang (2013).
2. Dewar, Osborne, Mullet, Langdeu och Plummer (2009).
3. McCreaddie, Lyons, Watt, Ewing, Croft, Smith och Toucher (2010).
4. Miller, Eldredge och Dalton (2016).
5. Morgan (2020).
6. Pauly, McCall, Browne, Parker och Mollison (2015).

Kvalitetsgranskning

Sophiahemmet Högskola har tagit fram ett bedömningsunderlag som har följts gällande granskning av de valda artiklarna. Bedömningsunderlaget är framtaget för vetenskaplig klassificering gällande studier genomförda med kvantitativ och kvalitativ metod. Underlaget har modifierats utifrån Berg, Dencker och Skärsäter (1999) samt Willman, Stoltz och Bahtsevani (2016). En tregradig skala som bedömer forskningsartikelns kvalitet används på följande sätt: I = hög kvalitet, II = medelhög kvalitet och III = låg kvalitet. Ytterligare information om bedömningsunderlaget ges i matrisen, se bilaga A. I resultatet granskades artiklarna utefter underlaget och totalt åtta artiklar var av medelkvalitet och resterande nio ansågs vara av hög kvalitet, se bilaga A.

I enlighet med Friberg (2017) genomfördes en kvalitetsgranskning vilken gjorde det enklare för författarna att ta ställning till huruvida valda artiklar svarade på studiens syfte eller ej, samt om de höll tillräckligt hög kvalitet.

Dataanalys

Resultatet från valda artiklar har jämförts mot varandra genom användning av modellen för integrerad dataanalys i tre steg i enlighet med Kristensson (2014). Författarna har valt integrerad dataanalys då metoden ger möjlighet att visa framtaget material på ett översiktligt sätt som kan underlätta för läsaren. Den integrerade analysen av materialet genomfördes i tre steg.

Steg ett: Författarna genomförde var för sig en genomläsning av utvalt material på varsin dator. Författarna delade upp artiklarna lika till antalet och läste därefter individuellt de tilldelade artiklar djupgående. Egna sammanfattningar av innehållet skapades, med fetmarkerad text på ord eller meningar i den egna sammanfattade texten vilka eventuellt kunde bilda en kategori eller underkategori till resultatredovisningen. Denna typ av bearbetning genomfördes för att lättare kunna delge artikelns innehåll för den andre författaren vid gemensam genomgång av läst material. Därefter diskuterades resultaten för att då identifiera skillnader eller likheter i artiklarnas resultat.

Steg två: Genom författarnas sammanfattningar och markerade textområden diskuterades innehållet och kategorier skapades vilka beskrev delar i artiklarnas resultat som tydligt relaterade till varandra. På så vis skapades tydlig överblick av studiernas resultat, vilket underlättade vidare bearbetning och analysering. En tabell skapades där de preliminära kategorierna fördes in vartefter sammanfattningarna lästes och bearbetades. Då samtliga sammanfattningar lästs igenom blev det tydligt vilka meningsbärande enheter som kunde bilda kategorier och underkategorier, samt vilka som behövde plockas bort, se tabell 2.

Steg tre: I det sista steget skapades de slutliga kategorierna som togs fram i analysen. Av kategorierna skapades rubriker och underrubriker, de rubriker med mest samstämmigt resultat presenteras först i arbetets resultatdel (Kristensson, 2014).

Forskningsetiska överväganden

Helgesson (2015) menar att forskningsetik innebär att fundera över om eller vilka etiska aspekter artiklar eller projekt diskuterar. Forskningsetiken grundar sig i principer om hänsyn och respekt för personer, om rättvisa och om att göra gott eller att inte skada. Ett forskningsetiskt övervägande följer med forskaren medvetet eller omedvetet genom hela forskningsarbetet. Den främsta orsaken till varför forskningsetiska överväganden är en viktig del i arbetet, är för att skydda de personer som deltar i studier (Helgesson, 2015). För att säkerställa att etiska riktlinjer följs gentemot de personer som ingår i medicinska forskningsstudier finns Helsingforsdeklarationen framtagen. World Medical Association [WMA] (2019) har antagit deklarationen, vars syfte är att värna om deltagarnas liv, integritet, rätt till självbestämmande och konfidentialitet av personliga data. Under planeringsperiod och arbetets gång bör forskaren ha i åtanke att dessa personer kan framställas på ett oberättigat sätt, genom att till exempel bli undanhållna information om vad själva studien handlar om (Kjellström & Sandman, 2013).

Arbetets författare läste valda artiklar med ett objektiva synsätt och lät inte egna åsikter, förväntningar eller förutfattade meningar påverka resultatet vid analysering, detta kan dock aldrig tillfullo garanteras enligt Henricson (2017). Enligt Friberg (2017) klassas detta genomförande som etiskt riktigt tillvägagångssätt och i kombination med utelämnande av personliga åsikter förväntas resultatet vara så sanningsenligt och korrekt som möjligt.

Litteraturbaserade arbeten som detta bör endast innehålla forskningsartiklar vilka har tillstånd från etisk kommitté eller som gör det tydligt att noggranna etiska överväganden gjorts inför genomförandet av studien (Forsberg & Wengström, 2016). Författarna har därför eftersträvat att enbart inkludera artiklar där etiska överväganden finns tydligt beskrivna. Under arbetets gång och vid genomläsning av funnet material diskuterade författarna varje vald artikels granskningsprocess och strävade genom detta att säkerställa studiernas etiska försvarbarhet (Kristensson, 2014). Författarna till arbetet har tagit hänsyn till samtliga relevanta artiklars resultat oberoende av studiens utfall eller egna förväntningar. Ett annat viktigt forskningsetiskt övervägande är att inte plagiera annan text. Den text som behandlats i arbetet har omformulerats och inte tolkats vidare för egen vinning. För att säkerställa icke plagiering har arbetet skickats in genom Urkund, som är en mjukvara framtagen för att säkerställa originaltexter (Helgesson, 2015). De källor som använts i arbetet skall redovisas strukturerat, varför Sophiahemmet Högskolas modifierade version av American Psychological Association [APA] användes.

RESULTAT

Resultatet sammanställdes från 17 vetenskapliga artiklar, vilka alla bedömdes svara på arbetets syfte samt framtagna frågeställningar vilka var; Vad påverkar sjuksköterskors attityder? Vilka attityder syns hos sjuksköterskor? Vilka konsekvenser syns av attityderna?

Av de valda artiklarna var åtta stycken av kvalitativ metod, fem stycken av kvantitativ metod samt fyra stycken där studien genomfördes med både kvalitativ och kvantitativ metod. En av de valda studierna genomfördes i Sverige resterande i USA, England, Australien, Kanada, Jordanien, Nya Zeeland, Brasilien, Taiwan och Norge.

Efter genomförd analys av artiklarnas resultat skapades fyra huvudkategorier och totalt 12 underkategorier. **1. Kunskapsbrist påverkar sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter** med underkategorierna bristande kunskap gällande opioidberoende, graden av utbildning hos sjuksköterskor påverkar attityden, önskad kompetensutveckling gällande opioidmissbruk, tidigare arbetslivserfarenhet att möta patienter med opioidberoende samt tidigare erfarenhet att möta personer med opioidberoende i privatlivet. **2. Negativa och dömande attityder hos sjuksköterskor påverkar smärtbehandling för patienter med opioidberoende** med underkategorierna negativa och dömande attityder skapar barriärer och tillitsproblem skapar sämre förutsättningar för fullgod vård. **3. Attityder kan påverka skapandet av god vårdrelation** med underkategorierna problem att skapa god vårdrelation, patientens beteende påverkade den personcentrerade omvårdnaden samt läkemedelssökande beteende hos patientgruppen. **4. Oro och rädsla i vårdandet av opioidberoende patienter ställer krav på ökade säkerhetsrutiner** med underkategorierna bristande säkerhetsrutiner skapar oro hos sjuksköterskor och önskan om ökat stöd och organisatoriska riktlinjer.

Tabell 2. Kategoriöversikt

Artiklar	Kunskapsbrist påverkar sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för	Negativa och dömande attityder hos sjuksköterskor påverkar smärtbehandling	Attityder kan påverka skapandet av god vårdrelation	Oro och rädsla i vårdandet av opioidberoende patienter ställer krav på ökade säkerhetsrutiner
-----------------	---	--	---	---

	opioidberoende patienter	för patienter med opioidberoende		
Bohm et al. 2019	x	x	x	
Chang & Yang, 2013	x	x		
Ford, 2014	x	x	x	x
Dewar et al. 2009	x	x	x	x
Giorio Dutra Kreling & Andrucioli De Mattos- Pimenta, 2017			x	x
Hamdan et al. 2020	x	x	x	
Horner et al. 2019	x	x	x	x
Krokmyrdal & Andenæs, 2015	x	x	x	
McCreaddie et al. 2010	x	x	x	
Miller et al. 2016			x	
Monks et al. 2012	x	x	x	
Morgan, 2020	x	x	x	
Morley et al. 2015	x	x	x	
Neville & Roan, 2014	x	x	x	x
Pauly et al. 2015	x		x	
Pretorius et al. 2015	x	x		x
St. Marie, 2016		x		

Kunskapsbrist påverkar sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter

Bristande kunskap gällande opioidberoende

Genomförd litteraturöversikt visade att sjuksköterskor inte besatt fullgod kunskap gällande bedömning, symtom och smärtbehandling av patientgruppen med samtidigt opioidberoende och kunskapsbristen påverkade sjuksköterskors attityder till att vårda

opioidberoende patienter. Sjuksköterskor visade sig inte besitta tillräcklig kunskap gällande vilka eventuella läkemedelsinteraktioner som kan uppkomma vid smärtbehandling av opioidberoende patienter. Okunskapen resulterade i att beslut gällande smärtbehandling blev väntande eller att patientgruppen ofta tenderade att underbehandlas (Bohm et al., 2019; Chang & Yang., 2013; Dewar et al., 2009; Ford, 2014; Hamdan et al., 2020; Horner et al., 2019; McCreaddie et al., 2010; Monks et al., 2012; Morley et al., 2015; Neville & Roan, 2014; Pauly et al., 2015).

Rätt och aktuell kunskap gällande droger och dess effekter på brukaren var nödvändigt för att sjuksköterskor skulle kunna göra korrekta bedömningar samt kunna agera utan rädsla för negativa effekter relaterade till de omvårdnadsbeslut som fattades. Kunskap krävdes för att veta hur patienten kunde smärtbehandlas säkert och effektivt med drogen i kroppen. För bästa möjliga vårdresultat behövde sjuksköterskor besitta djupare och bredare kunskap gällande interaktioner och övriga drogrelaterade processer (Bohm et al., 2019; McCreaddie et al., 2010).

De tillfrågade sjuksköterskorna upplevde att de inte hade tillräcklig kunskap gällande smärtbehandling av opioidberoende patienter. Studierna påvisade även stora brister i sjuksköterskors kompetens både gällande utvärdering och behandling av smärta, vilket tydligt indikerade att patienter med opioidberoende inte erhöll fullgod smärtbehandling och möttes med rätt kompetens (Krokmyrdal & Andenæs, 2015; Pretorius et al., 2015). En tredjedel av sjuksköterskorna som ingick i studien av Krokmyrdal och Andenæs (2015) var av uppfattningen att administrering av opioider som smärtbehandling skulle bidra till fortsatt missbruk hos patienten, varför administrering riskerade utebli.

Kunskapsbrist påverkade sjuksköterskor till att agera med negativa attityder mot opioidberoende patienter. När sjuksköterskor inte kände sig säkra i sin professionella roll eller upplevde en känsla av otillräcklighet, ökade de negativa attityderna mot patientgruppen (Chang & Yang, 2013; Horner et al., 2019). Sjuksköterskor kände sig obekväma och till viss del ovilliga att smärtlindra dessa patienter, då omvårdnaden och behandlingen av patienter med opioidberoende ansågs vara både komplicerad och kravfylld, vilket riskerade att påverka patientsäkerheten (Dewar et al., 2009; Hamdan et al., 2020; Ford, 2014; Neville & Roan, 2014). Sjuksköterskor antog undvikande attityder gentemot patienten, detta genom upplevd ovilja att diskutera drogberoende och dess följder med patienten, vilket enligt informanterna relaterades till känslan av okunskap (Monks et al., 2012). Möjligheten att utveckla en god vårdrelation försvårades av detta, vilket kommer behandlas under rubrik nummer tre.

Smärtbehandlingsprotokoll och kurser i smärthantering av opioidberoende patienter efterfrågades av sjuksköterskor och belyste svårigheter i vårdandet av patienter med opioidberoende relaterat till den egna okunskapen om både smärthantering, beroendesjukdom och dess totala påverkan på individen. Ytterligare utbildning gällande effektiv smärthantering hos opioidberoende patienter uppmärksammas (Morgan, 2020; Pauly et al., 2015; Pretorius et al., 2015).

Graden av utbildning hos sjuksköterskor påverkar attityden

Utbildningsgraden hos sjuksköterskor påverkade attityden gentemot patienter med opioidberoende. Högre utbildning ledde både till mer positiv attityd och bättre behandling av den opioidberoende patientens smärttillstånd. Lägre utbildningsgrad visade sig resultera

i negativa attityder och då även underbehandlade patienter, detta enligt Morley et al. (2015).

Önskad kompetensutveckling gällande opioidmissbruk

Chang och Yang (2013) visade med sin forskning att utbildning förbättrade attityden hos de sjuksköterskor som mötte opioidberoende patienter i sitt arbete. Det var även önskemål om ytterligare utbildning gällande användning av opioider i smärtlindrande syfte, men även hur opioider påverkade personen då de intas i missbrukande syfte (Morgan, 2020). Många opioidberoende patienter upplevde abstinenssymtom, vilket sjuksköterskorna i forskning genomförd av Horner et al. (2019) uttalade att de saknar kunskap om och vidare önskade sjuksköterskor utbildning gällande korrekt läkemedelsdosering och terminologi, då patienten var beroende av opioider. Pretorius et al. (2015) belyste även vikten av sjuksköterskors eget ansvar av att vara påläst och insatt i ny forskning och litteratur gällande relevanta ämnen.

Tidigare arbetslivserfarenhet att möta patienter med opioidberoende

Chang och Yang (2013) menade att graden av sjuksköterskors erfarenheter gällande vård och behandling av opioidberoende patienter, visade sig påverka sjuksköterskors attityder gentemot patientgruppen i stor utsträckning. De sjuksköterskor som i högre utsträckning exponerades för patienter med missbruksproblematik eller hade arbetat på avdelningar där patientgruppen var vanligt förekommande, tenderade ha mer positiv attityd både till omvårdnad och även till smärtbehandling av den opioidberoende patientgruppen. Ju fler möjligheter sjuksköterskor hade att utföra omvårdnad av opioidberoende patienter, desto fler tillfällen hade funnits för interaktion och relationsskapande, vilket visade förbättra sjuksköterskors attityder mot dessa patienter (Chang & Yang, 2013).

Tidigare erfarenhet att möta personer med opioidberoende i privatlivet

Sjuksköterskors personliga attityder och tidigare erfarenheter i privatlivet kunde påverka patienten i positiv bemärkelse (Dewar et al., 2009; Ford, 2014; Neville & Roan, 2014). När sjuksköterskor själva hade upplevt starkt smärttillstånd tenderade förståelsen för patientens smärta att vara mer självklar och inte ifrågasättande. I Monks et al. (2012) framkom att negativa attityder förekom i mindre utsträckning hos sjuksköterskor som har egen erfarenhet av missbruk eller missbrukande personer i sin omgivning.

Negativa och dömande attityder hos sjuksköterskor påverkar smärtbehandling patienter med opioidberoende

Negativa och dömande attityder skapar barriärer

Det hade i analysen av de valda artiklarnas resultat visat sig att många sjuksköterskor hade en negativ attityd till smärtbehandling och vårdande av patienter med opioidberoende. Sjuksköterskor som deltog i studierna uttalade att de ofta hade dolda och outtalade negativa attityder gentemot patientgruppen. Sjuksköterskor blev frustrerade över att patienten inte tycktes göra goda och genomtänkta val för sin egen hälsa. Detta hindrade många sjuksköterskor från att tillhandahålla personcentrerad omvårdnad samt upprätthålla engagemang för patienten. Det framkom att sjuksköterskor tenderade sänka sina vårdideal när vården skulle ges till en patient med opioidberoende (Horner et al., 2019; Krokmyrdal & Andenæs, 2015; McCreaddie et al., 2010; Morley et al., 2015; Pretorius et al., 2015; St. Marie, 2016).

53 procent av sjuksköterskorna som deltog i Pretorius et al. (2015) forskning ansåg inte att patienten hade rätt att förvänta sig total smärtbehandling. Sjuksköterskor som vårdade patienter med beroende, upplevde starkt obehag i att administrera opioider i smärtlindrande syfte till denna patientgrupp och detta visade på barriärer i vårdandet (St. Marie, 2016). Tidigare dåliga erfarenheter av patientgruppen ansågs vara orsak till begränsad kvalitet av omvårdnaden av dessa patienter (McCreddie et al., 2010). Sjuksköterskor ansåg att patientgruppen var motbjudande och irriterande samt att patienter med opioidberoende förvrängde sin smärtupplevelse (Horner et al, 2019; Krokmyrdal & Andenæs, 2015).

Tillitsproblem skapar sämre förutsättningar för fullgod vård

Sjuksköterskor visste själva om att de var snabba att döma patienter som var opioidberoende. Samtidigt var informanterna i resultatet medvetna om att dömande av patienten stred mot den professionella koden. Den professionella koden gör gällande att alla patienter skall behandlas med värdighet och respekt, samt mötas på ett personcentrerat vis och ses som en hel person och inte bara utifrån sin sjukdom eller sitt beroende (Monks et al., 2012).

För att en patients smärtupplevelse skulle klassas som fullkomligt legitim, var det för sjuksköterskor önskvärt om uppenbart trauma eller sjukdom låg till grund för smärtan. I sådana fall var smärtbehandling självklar. Om patienten var missbrukare och upplevde smärta utan tydligt trauma eller annat sjukdomstillstånd – ansågs smärtbehandling inte vara en lösning, utan kom att ifrågasättas. Resultatet visade även att sjuksköterskors oro för manipulation från patienten påverkade hur de agerade i sammanhang där smärtbehandling eventuellt borde ha aktualiserats (Dewar et al., 2009)

Sjuksköterskor besatt negativ attityd gentemot opioidberoende patienters stereotypa beteende och resultatet visade att åtta procent av de tillfrågade sjuksköterskorna hade ignorerat patienten, om denne hade identifierats som läkemedelssökande (Hamdan et al., 2019).

I arbetets resultat framkom att sjuksköterskor borde uppmuntras i att ifrågasätta sina egna värderingar och dess eventuella påverkan på vårdandet av opioidberoende patienter. Om sjuksköterskor upplevde fördomar mot patientgruppen, skulle dessa hanteras för att kunna uppnå fullgott vårdresultat och professionellt bemötande (Morgan, 2020; Bohm et al., 2019).

Att våga lita på patientens smärta och behov av opioider i smärtlindrande syfte upplevde sjuksköterskorna som svårt. Sjuksköterskor upplevde ofta misstro mot den opioidberoende patientens smärtupplevelse. Detta medförde svårigheter i vårdandet och resulterade i att patienten inte fick fullgod omvårdnad och då upplevde känslan av att inte bli tagen på allvar. När patienter hade förmågan att beskriva sina behov sakligt och öppnade upp sig för sina ansvariga sjuksköterskor, agerade sjuksköterskorna med mer ömsesidigt engagemang och tilliten mellan parterna ökade (Bohm et al. 2019; Ford, 2014; Monks et al. 2012).

Attityder kan påverka skapandet av god vårdrelation

Problem att skapa god vårdrelation

Sjuksköterskor uttalade problem i skapandet av god vårdrelationen då patienter med opioidberoende ansågs vara svåra att nå fram till. Patienter med opioidberoende tenderade inte alltid vara följsamma till planerad behandling, vilket ytterligare försvårade

uppbyggnaden av god vårdrelation. Sjuksköterskorna upplevde patientgruppen som manipulativ, opålitlig, aggressiv och generellt utmanande. En del av sjuksköterskors arbetsuppgifter handlade om att alltid lita på patientens upplevda smärta och behandla utefter detta oavsett situation och patient. Misstänksamhet mot patientens uttalade smärtupplevelse förekom ofta hos sjuksköterskor som trodde att patienter med opioidberoende överdrev sin smärta för att få mer smärtstillande läkemedel och upplevde därmed sällan tillit till den beskrivna smärtupplevelsen. Huruvida sjuksköterskor uppfattade patienternas smärta som trovärdig eller ej var direkt avgörande för beslut om smärtbehandling och upprätthållandet av god vårdrelation (Dewar et al., 2009; Krokmyrdal & Andenæs, 2015; Morley et al., 2015; Monks et al., 2012).

Patientens beteende påverkade den personcentrerade omvårdnaden

Sjuksköterskor ansåg sig själva vara kapabla att ge god omvårdnad till patientgruppen, men menade att patientens beteende försvårade arbetet. Patienter med opioidberoende uppvisade ofta manipulerade beteende gällande behandlingsrutiner och medicinering vilket försvårade sjuksköterskors möjligheter att ge fullgod och personcentrerad omvårdnad. Sjuksköterskor ska sträva mot att genomföra personcentrerad omvårdnad trots manipulation och potentiellt våldsamma situationer och inte låta sig påverkas negativt av egna förutfattade meningar eller tidigare erfarenheter. Det terapeutiska förhållandet var viktigt och innefattade att sjuksköterskor såg patienten som en helhet, alltså med ett holistiskt synsätt (Ford, 2014).

Läkemedelssökande beteende hos patientgruppen

Sjuksköterskor uppfattade ofta att patienten inte gav korrekt återgivning av redan administrerade läkemedels faktiska effekt, utan tenderade underdriva dess effekt för att på så vis erhålla ytterligare läkemedel (Krokmyrdal & Andenæs, 2015). Sjuksköterskor ansåg att opioidberoende patienter snarare önskade uppleva effekter som gav upplevt välbefinnande och en känsla av rus, än att de hade ett reellt behov av smärtbehandling (Giorio Dutra Kreling & Andrucio De Mattos- Pimenta, 2017). Kronisk smärta var vanligt hos patienter med missbruk och patienterna led ofta av samtidig psykisk ohälsa. Depression, ångest eller annat psykiskt ohälsotillstånd hos patienten försvårade sjuksköterskors bedömning ytterligare (Monks et al. 2012).

Problemet yttrade sig även då opioidberoende patienter uppmanades skatta sin smärta genom användning av självskattningsskalor. Informanter i en av de inkluderade studierna menade att opioidberoende patienter skattade mycket högt på skalan, men var till synes helt opåverkade av smärta. Sjuksköterskorna misstänkte då att patienten var läkemedelssökande och detta beteende skapade misstro och ovilja att hjälpa patienten (Miller et al., 2016). Sjuksköterskor var av uppfattningen att patienter med opioidberoende inte var intresserade av att ta läkemedel oralt, utan enbart accepterade att administrering skedde via injektion eller infusion. Detta gjorde att sjuksköterskor ställde sig frågande till varför patienten sökte vård från början och antagandet att det främst var läkemedel patienten önskade blev än mer samstämmigt då sjuksköterskor menade att andra omvårdnadsåtgärder än smärtbehandling ofta nekades av patienten. Således uppmärksammades att patient och sjuksköterska ofta hade olika mål för omvårdnaden (Neville & Roan., 2014; Hamdan et al., 2020; Ford., 2014; Bohm et al., 2019).

Oro och rädsla i vårdandet av opioidberoende patienter ställer krav på ökade säkerhetsrutiner

Bristande säkerhetsrutiner skapar oro hos sjuksköterskor

Administrering av opioider till opioidberoende patienter sett ur ett säkerhetsperspektiv visade att sjuksköterskor upplevde tillhandahållandet av läkemedlen som ett problem. Patienter med opioidberoende ansågs av sjuksköterskor vara svårhanterliga och även svåra att smärtlindra adekvat. Sjuksköterskor upplevde att de genom administrering uppmuntrade eller bidrog till upprätthållande av patientens missbruk. Många sjuksköterskor påtalade brist gällande rutiner och regler ur ett säkerhetsaspekter i samband med smärtbehandling av opioidberoende patienter (Ford, 2014; Girio Dutra Kreling & Andruccioli De Mattos-Pimenta, 2017; Horner et al., 2019; Neville & Roan, 2014; Pretorius, 2015).

Sjuksköterskor ansåg patientgruppen vara våldsam, manipulativ och oansvarig, vilket resulterade i rädsla och oro för eget liv och hälsa. Patienter med opioidberoende kom ofta med hot mot personalen, agerade kränkande samt med aggressivitet och upprördhet (Ford, 2014). Dessa potentiella konfliktsituationer som var sprungna ur patienternas aggressiva beteende, resulterade ibland i att sjuksköterskor administrerade läkemedel enbart för att undvika ytterligare konflikt (Giorio Dutra Kreling & Andruccioli De Mattos-Pimenta, 2017).

Sjuksköterskor skapade vid behov ett så kallat smärtkontrakt tillsammans med patienten, där smärtbehandlingen som kunde erbjudas under sjukhusvistelsen skrevs in och på så vis blev tydlig för patienten. Detta var ett sätt att stävja eventuella konflikter och vid de tillfällen det behövdes kunde sjuksköterskor hänvisa till de gemensamt överenskomna villkoren i kontraktet. Användandet av smärtkontrakt skapade dessutom en delaktighet hos patienten, vilket var att föredra för god vårdrelation (Horner et al., 2019).

Sjuksköterskor upplevde ingen struktur i bestämmelserna kring vad som ansågs vara rimligt och hanterbart i vårdandet av opioidberoende patienter. Utbildning och stöd gällande säkerhetsaspekter skulle resultera i mindre diffusa och våldsamma situationer där sjuksköterskor eventuellt skulle uppleva mindre oro och rädsla i samband med det generella vårdarbetet och även i samband med smärtbehandling av opioidberoende patienter. Sjuksköterskor menade att rutiner och tydliga regler var ett krav ur ett säkerhetsperspektiv (Girio Dutra Kreling & Andruccioli De Mattos-Pimenta, 2017; Ford, 2014; Pretorius, 2015).

Önskan om ökat stöd och organisatoriska riktlinjer

Sjuksköterskor upplevde begränsat stöd och uttryckte behov av organisatoriska riktlinjer specificerat gällande smärtbehandling av opioidberoende patienter. Sjuksköterskor påtalade brister på ledning-och organisationsnivå inom hälso-och sjukvård (Dewar et al., 2009; Ford, 2014; Pretorius et al., 2015).

Sjuksköterskor ansåg att organisatorisk struktur i form av smärthanteringsmallar, där val av annan smärtbehandling än paracetamol fanns att tillgå, skulle underlätta vårdandet och genomförandet av smärtbehandling för patienten (Pretorius et al., 2015). Vårdandet av denna patientgrupp påverkade vilken vårdkvalitet övriga patienter på avdelningen fick. Sjuksköterskor upplevde att arbetstiden i för hög utsträckning lades på de patienter med beroendeproblematik och att patienter utan missbruksproblem blev lidande då tiden gick åt att stävja ilska och aggression hos missbrukande patienter. Tydligare riktlinjer skulle

resultera i bättre förmåga att hantera patientgruppen och de utmaningar som tycks komma med omvårdnaden av dessa (Ford, 2014; Monks et al., 2012; Neville & Roan., 2014; Pauly et al., 2015; Pretorius et al., 2015).

DISKUSSION

Resultatdiskussion

Genomförd litteraturoversikt har givit en samstämmig bild av sjuksköterskors attityder gentemot smärtbehandling av opioidberoende patienter och hur dessa attityder kom att påverka vårdandet.

Sjuksköterskors beskrivna kunskapsbrist gällande beroende, smärtbehandling och läkemedelsinteraktioner hade negativ påverkan på deras attityder gentemot patientgruppen i stort. Enligt föreliggande arbetes författare mynnar detta ut i att sjuksköterskor av arbetsgivaren bör erbjudas relevant utbildning inom dessa ämnen för att kunna möta patienten med de bästa förutsättningarna. Sjuksköterskor har även ett eget ansvar för att upprätthålla sin kompetens och att arbeta evidensbaserat, vilket är ett krav för sjuksköterskeprofessionen. Att arbeta evidensbaserat innebär att sjuksköterskor väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, patientens situation, tidigare erfarenheter och önskemål vid beslut om vårdande insatser (Socialstyrelsen, 2019b). Enligt föreliggande arbetes författare kan det sammantagna resultatet från litteraturoversikten även indikera att sjuksköterskor bör ta större eget ansvar för sin inläring och utveckling. Som legitimerad sjuksköterska ställs krav gällande att upprätthålla den egna professionella kompetensen genom kontinuerlig inläring, samt genom att ta del av den senaste forskningen (ICN, 2012).

I föreliggande arbetes resultat framkom att sjuksköterskor inte ansåg sig ha aktuell och relevant kunskap gällande varken smärtbehandling eller opioidberoende. Relevant kunskap kring nämnda områden visade sig ha positiv inverkan på sjuksköterskors attityder gentemot opioidberoende patienter. I en studie genomförd av Keen et al. (2017), lät man sjuksköterskor genomgå två kortare utbildningar under 30 minuter vardera där syftet var att höja deltagarnas kompetens inom smärta och smärtbehandling. Utbildningarna genomfördes med ungefär en månads mellanrum och resultaten visade att de sjuksköterskor som deltagit besatt mer ihållande kunskap samt bättre attityder gentemot smärtlindrande behandling än de som inte deltagit. Föreliggande arbetes författare menar att detta tyder på att förhållandevis små medel från arbetsgivaren kan skapa stora skillnader både gällande sjuksköterskors attityder till och deras kunskap om smärtbehandling. När sjuksköterskor är kapabla till att korrekt identifiera smärtupplevelsen hos de patienter de vårdar, sätts rätt omvårdnadsåtgärder in, vilket minskar patientens lidande (Da Cunha, 2015). Enligt arbetets författare bidrar korrekt smärtbedömning till utvecklandet av god vårdrelation och tilliten mellan sjuksköterskor och patienter bör då påverkas i positiv bemärkelse.

Föreliggande resultat visar att kunskapsbrist hos sjuksköterskor tenderade skapa negativ och dömande attityd mot opioidberoende patienter, vilket också försvårade det personcentrerade arbetet. Personcentrerad omvårdnad som teori är globalt erkänd för att uppnå gott vårdresultat (McCormack et al., 2015). McCormack et al., (2015) skrev att The World Health Organization utgått från teorin och därefter utformat globala mål för att uppnå en världsomspännande sjukvårdsprincip med fokus på mänskliga rättigheter och

värdighet. Det ska inom vården inte förekomma diskriminering och patienten ska vara delaktig och av sjukvårdspersonal förstärkas i sin egen betydelsefulla roll. Vården ska vara tillgänglig och rättvis och bygga på ett jämställt partnerskap mellan sjukvårdspersonal och patient (McCormack et al., 2015). Patienter med som lever med missbruk känner ofta av diskriminering i samhället och påtalar en rädsla för fortsatt diskriminering även av vårdpersonal, varför denna patientgrupp ofta önskar så lite kontakt med sjukvården som möjligt (Brener et al., 2010). Föreliggande arbetes resultat visar att sjuksköterskor påverkades negativt av ovan nämnd kunskapsbrist och detta resulterade i en undvikande attityd samt osäkerhet och ovilja att samtala med patienten om vilka eventuella situationer och faktorer som i framtiden kan påverkas av fortsatt missbruk av opioider. Sjuksköterskors ovilja till samtal och deras undvikande attityd kan enligt föreliggande arbetes författare inge opioidberoende patienter en upplevelse av fortsatt utanförskap och diskriminering.

Ford et al. (2009) skrev att majoriteten av sjuksköterskorna i genomförd studie inte fått adekvat utbildning gällande missbruk varken under grundutbildning eller på arbetet – vilket minskade möjligheterna till önskvärd höjd kompetens. Dock resulterade studien i insikten att enbart höjd kompetens gällande missbruk och dess effekter inte kom att påverka den terapeutiska attityden. För att sjuksköterskors attityder skulle bli mer positiva gentemot patientgruppen var organisatoriskt stöd och ledarskap nödvändigt i kombination med höjd kompetens. Sjuksköterskor skulle med enkelhet ha möjlighet att diskutera eventuellt uppkomna personliga svårigheter i patientmötet med för området kompetent person. Sjuksköterskor behövde också få möjlighet att vid behov få sina professionella skyldigheter förtydligade, samt få stöd och hjälp med att komma fram till bästa möjliga behandlingsmetod för berörd patient. Utan detta stöd visade forskning att resultatet av personalutbildning inte gav tydlig effekt på sjuksköterskors attityder (Ford et al. 2009).

Av resultatet framkom att sjuksköterskors erfarenheter från privatlivet och även graden av arbetslivserfarenhet var bidragande till vilka attityder som påverkar vård och smärtbehandling av opioidberoende patienter. Tidigare dåliga erfarenheter av patienter med opioidberoende och sjuksköterskors uttalade upplevelse att dessa patienter inte gjorde goda val för sin egen hälsa, beskrevs vara orsaken till sjuksköterskors sänkta vårdkrav då patienterna var opioidberoende. I föreliggande arbetes resultat syns samtliga av de tre komponenter vilka gemensamt skapar våra attityder och hur dessa kan påverka vårdandet av opioidberoende patienter (Wiklund-Gustin, 2018). Sjuksköterskor ska hantera sina fördomar och attityder gentemot patientgruppen för att gott vårdresultat och professionellt bemötande ska uppnås. Författarna till föreliggande arbete anser att det från framtaget resultat kan konstateras att rådande attityder hos sjuksköterskor visar tydliga brister i sjuksköterskors egen förmåga till bearbetning av fördomar och attityder gentemot patienter med opioidberoende.

Sjuksköterskor upplevde att den ömsesidiga vårdrelationen påverkades negativt främst av den opioidberoende patientens beteende, vilket beskrevs som aggressivt, manipulativt och läkemedelssökande. Patientens beteende skapade negativa attityder hos sjuksköterskor. McLaughlin et al. (2007) genomförde en studie där resultatet visade att sjuksköterskornas negativa attityder gentemot patientgruppen resulterade i att de inte hade önskan om vidare utbildning inriktad på vård av missbrukande patienter. Oviljan förklarades av negativa och stereotypa attityder gentemot patienterna med missbruk som hotfulla, aggressiva och oärliga. Deltagarna som var av denna uppfattning ansåg att det enbart borde vara

specialiserad personal som hanterar vården av missbrukande patienter, då patientgruppen ansågs vara svårhanterlig och komplicerad att vårda (McLaughlin et al., 2007).

Misstänksamhet gentemot patienten och dennes smärtupplevelse skapade brist på tillit både från sjuksköterskors håll, men även från patientens. Ur föreliggande arbetes resultat framkom att sjuksköterskor ibland upplevde att opioidberoende patienter främst sökte vård för att få ta del av smärtlindrande läkemedel och inte önskade andra behandlingsalternativ eller omvårdnadsåtgärder. St. Marie (2014) har i sitt resultat visat att opioidberoende patienter ofta erkände sig själva som läkemedelssökande, samtidigt som dessa personer var medvetna om att läkemedelssökande beteende kunde försvåra möjligheterna till att erhålla korrekt smärtbehandling, samt innebära risker för den egna personen.

Sjuksköterskor upplevde att omvårdnaden av och tiden som lades på opioidberoende patienter påverkade omvårdnaden av övriga patienter. Detta önskade sjuksköterskorna i de inkluderade studierna att arbetsgivaren åtgärdade med hjälp av tydliga riktlinjer och organisatoriska förändringar. Freeman et al. (2014) belyste i kontexten att tiden som lades på en hotfull och aggressiv patient borde användas till att se personen bakom missbruket med en mer positiv attityd, då det ofta krävdes ansträngning från sjuksköterskor att klara av att bemöta patientgruppen på ett personcentrerat vis. För att kunna utföra personcentrerad omvårdnad, höll författarna till föreliggande arbete med om att det är viktigt att använda den tid som patienten kräver till att utveckla bättre vårdrelation. Patienten får en mer positiv känsla av vårdtiden då patienten upplevt delaktighet i den egna behandlingsplanen (McCormack et al., 2015).

Föreliggande arbetes författare anser att sjuksköterskor bör ha förståelse för att alla patienter har olika omvårdnadsbehov och detta innefattar även en tidsaspekt. Som tidigare nämnts upplever ofta opioidberoende patienter ett utanförskap och känslan av diskriminering, varför det är av vikt att sjuksköterskor i möjligaste mån försöker ge opioidberoende patienter den tid individen behöver utifrån sina egna förutsättningar. Detta bör vara av betydelse för ökad tillit och gott partnerskap mellan sjuksköterskor och personer med opioidberoende. McCormack et al. (2015) gjorde gällande att den personcentrerade vården ska genomsyras av engagemang, sympatisk närvaro, delat beslutsfattande och syn på patienten med ett holistiskt synsätt.

Sjuksköterskor önskar tydligare riktlinjer för att i högre utsträckning nå goda resultat i omvårdanden av patienter med opioidberoende. Ofta uppkom svårigheter i mötet mellan sjuksköterskor och patienter med opioidberoende relaterat till patientens beteende, som i framtaget arbetes resultat ofta var hotfullt och aggressivt. Detta försvårade sjuksköterskors möjligheter till att arbeta utifrån förhållningssättet personcentrerad omvårdnad. McCormack et al., (2015) belyste vikten av att skapa en personcentrerad kultur inom vården. Det var viktigt att teorin användes även på organisatorisk nivå, genom framtagande av riktlinjer och ramar som understödde den personcentrerade omvårdnadsteorin, riktlinjer och ramar vilka sjuksköterskor vid behov kunde stödja sig mot i utförandet av den personcentrerade vården. McCormack et al., (2015) ansåg det önskvärt att byta fokus från att teorin enbart skulle innefatta den personcentrerade omvårdnaden, till att tydligare belysa teorin som utförandet av vård i en personcentrerad kultur. Personcentrerad kultur beskrevs sträcka sig utanför den faktiska omvårdnadshandlingen och det direkta bemötandet. Förändringen krävde ett ihållande engagemang för fortsatta förbättringar och vidare utformning av konkreta arbetssätt (McCormack et al., 2015).

Alkohol, centralstimulantia och tobak kan påverka patienten på liknande sätt som opioider då beroendemekanismen är densamma (Allgulander, 2019). Då en person missbrukar någon av dessa substanser kan missbruket resultera i höjd toleransnivå och beteendeavvikelser. De nämnda substanserna kan ge abstinensbesvär som yttrar sig i agitation, ångest och nedsatt bedömningsförmåga (Pergolizzi et al., 2020). Föreliggande arbetes resultat skulle kunna överföras till vårdtillfällen då sjuksköterskor vårdar patienter med olika typer av missbruksproblematik inom slutenvården och inte enbart innefatta vårdandet av de patienter som är opioidberoende.

Metoddiskussion

Arbetets syfte besvarades genom en icke systematisk litteraturöversikt innehållandes artiklar med både kvalitativ och kvantitativ metod. Polit och Beck (2017) menade att litteraturöversikter har hög trovärdighet och ger stark grund för relevant forskning. I en icke systematisk litteraturöversikt är det författaren som avgränsar sökningen för att få ett mer överskådligt och snävt resultat, vilket kan anses mindre trovärdigt då författaren kommer välja ut ett visst antal artiklar till sitt arbete och inte inkludera all tillgänglig forskning. I enlighet med Kristensson (2014) genomförde författarna litteraturöversikten på ett systematiskt sätt, vilket resulterade i ökad validitet.

Datansamling skedde i två databaser, PubMed och CINAHL. Artiklar togs fram genom bildandet av olika block av sökorden för att smalna av ämnet och besvara syftet. Enligt Henricson (2017) ökar validiteten vid val av sökning i fler än en databas, eftersom det ökar chansen att finna artiklar som besvarar arbetets syfte. Totalt inkluderades 11 artiklar från databassökningar och resterande sex från manuella sökningar genom att studera utvalda artiklars referenslistor. Anledningen till antalet inkluderade artiklar via manuella sökningar, var att författarna hade svårt att hitta artiklar som besvarade syftet utifrån valda sökord och urvalskriterier. Att inkludera sex artiklar via manuell sökning av totalt 17 inkluderade artiklar kan anses som en svaghet. Författarna till arbetet ansåg dock att detta var nödvändigt för att kunna svara till syftet då databassökningarna inte genererade relevanta artiklar i den utsträckning som önskats. I efterhand har författarna till arbetet diskuterat huruvida andra sökord hade genererat i fler relevanta träffar. Sökordet ”stigma” visade sig ofta relatera till upplevda attityder i artiklar och studier. Sökordet ”substance use” visade sig ofta handla om just opioidberoende och sällan andra typer av substansberoenden, varför dessa två sökord kan antas ha givit fler antal relevanta träffar relaterat till syftet.

Författarna till arbetet har i efterhand diskuterat att valet att enbart fokusera på sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter var ett för smalt område och arbetet borde istället ha studerat sjuksköterskors generella attityder till vårdandet av opioidberoende och dess påverkansaspekter. Detta för att inte tillräckligt med forskning och studier genomförts utefter just smärtbehandling och opioidberoende. Då forskningsfältet visade sig vara för smalt breddade författarna sökningen. Önskvärt vore om alla inkluderade artiklar hade belyst enbart sjuksköterskors attityder om smärtbehandling av patienter med opioidberoende, men så var det sällan. Författarna valde därför att inkludera artiklar där både sjuksköterskors och patienters perspektiv studerats, om resultatredovisningen gjorde det möjligt att skilja på sjuksköterskors perspektiv och patientens. Författarna till arbetet valde även att genomföra sökningar där inte alla arbetets bärande begrepp inkluderades. Exempelvis genomfördes sökningar med sökord enbart relaterade till sjuksköterskors attityder till att vårda opioidberoende patienter.

Antalet inkluderade artiklar där studien genomförts med kvalitativ metod var åtta stycken, fem studier var av kvantitativ metod samt fyra studier genomförda med både kvalitativ och kvantitativ metod. Författarna till arbetet ansåg att blandningen av de olika metoderna var en styrka för resultatet. Detta för att kunskapsläget gällande sjuksköterskors attityder av smärtbehandling för opioidberoende patienter blir mer tydligt och begripligt då resultatet inkluderar både subjektiva beskrivningar av problemet men även fylls ut med statistiska data. Kvantitativ forskning är statistiskt mätbart och ger en tydlig överblick över vad som framkommit i studiens resultat. Kvalitativ forskning ger en mer nyanserad och subjektiv bild av forskningsfrågan, vilket kan ge en djupare förståelse (Danielson, 2017).

Artiklarna som inkluderades var skrivna på engelska och författarna hade övervägt risken för feltolkning, då personliga kunskaper och erfarenheter att läsa studier på engelska kunde vara begränsade. Vid uppkomna problem med översättning då författarnas egna kunskaper inte varit tillräckliga och författarna efter gemensam diskussion inte tydligt förstått det engelska innehållet användes översättningsprogrammet Google Translate som stöd. Författarna till arbetet var medvetna om att Google Translate inte kan anses ha samma trovärdighet som lexikon och programmet har därför använts i smågradig skala främst för att få en överblick och förståelse för artikelns innehåll. Då ytterligare hjälp med översättning har varit nödvändig har författarna till arbetet ibland tagit hjälp av närstående vars modersmål var engelska.

Då arbetet påbörjades sattes en åldersgräns för artiklarnas publiceringsdatum till 10 år, vilket skulle garantera att enbart ny forskning inkluderades i resultatet. Sökningar med 10 års begränsning gav dock för få resultat där artiklarna svarade till arbetets syfte, varför författarna i samråd med handledare valde att bredda sökningen till 15 år. Författarna ansåg att breddningen av sökningen till 15 års begränsning ökade trovärdigheten då fler studier kunde inkluderas och svara till syftet. Författarna till arbetet var medvetna om att en breddning av sökningens publiceringsår kunde minska litteraturöversiktens trovärdighet och dess aktualitet. Författarna till arbetet diskuterade och tog hänsyn till att de beskrivningar av sjuksköterskors attityder som framkom i de äldre artiklarna mycket väl kan ha förändrats över tid. Resultatet som togs fram i arbetet ansågs dock som sanningsenligt och aktuellt. Att inkludera artiklar äldre än 10 år styrker enligt föreliggande arbetes författare därav arbetet och dess svar på syftet, trots att forskning enligt Forsberg och Wengström (2016) är en färskvara.

Alla artiklar som inkluderades var originalartiklar. Enligt Östlundh (2017) används originalartiklar för att styrka validiteten. Val av inklusions- och exklusionskriterier diskuterade författarna till arbetet tillsammans, vilket ansågs vara en styrka i arbetets praktiska utförande. Artiklar som enbart studerat sjuksköterskors perspektiv av att smärtbehandla opioidberoende patienter var ett av kriterierna till en början, ett kriterium som sedan breddades under databassökningen.

Artiklarna analyserades enligt Kristenssons (2014) integrerade analys som beskrevs i arbetets metodavsnitt. Kristensson (2014) anser att användning av integrerad analys är en styrka i arbeten som detta och genomförandet minskar även risken för feltolkning och missförstånd av resultatdelen. Författarna till arbetet upplevde vissa svårigheter gällande skapandet av underkategorier. Efter diskussion fördelades underkategorierna och författarna till arbetet ansåg då att resultatet blev mer överskådligt för läsaren. Analysprocessen resulterade i att fyra kategorier togs fram, samt 12 underkategorier. Enligt Henricson (2017) minskar reliabiliteten om författarna väljer att sammanställa, granska och

djupgående läsa artiklarnas resultatdel var och en för sig och inte tillsammans. Med denna vetenskap om minskad reliabilitet valde författarna ändå att dela upp samtliga artiklar som skulle inkluderas i resultatet och läste lika många vardera djupgående, för att sedan diskutera och gå igenom artiklarnas innehåll och resultat. Detta genomförande valdes för att båda författarna skulle ha en god uppfattning om vad artiklarnas resultat visat, vilket författarna till arbetet ansåg stärka reliabiliteten trots uppdelning av läsandet.

Relaterat till författarnas egna erfarenheter av valt problemområde, fanns en viss förförståelse gällande studiernas utfall. Denna förförståelse har dock ej påverkat i analysering och inkludering av de artiklar som ansågs svara på litteraturöversiktens syfte. Då databassökningarna genererade en förhållandevis liten mängd artiklar som svarade till syftet, fanns inga möjligheter till utformning av resultatet efter egen förförståelse, vilket författarna till arbetet anser vara en styrka.

Författarna till arbetet valde att inte begränsa sökningarna till vilka länder studierna utförts i. Sjukvård och dess resurser kan skilja sig ur ett internationellt perspektiv vilket skulle kunna ligga till grund för olika studiers kvalitet och resultat. Dock har valda artiklar kvalitetsgranskats i enlighet med Sophiahemmet Högskolas bedömningsdokument (Berg et al., 1999; William et al., 2016) och då alla artiklar uppnått medel eller hög kvalitet har författarna till arbetet ansett att studierna trots dessa eventuella skillnader relaterade till land där studien genomförts, inte påverkat resultatet eller dess överförbarhet till svensk sjukvård.

Fem av totalt 17 artiklar inkluderades trots att det ej tydligt framkom om en etisk kommitté granskat studierna eller ej. I de fall de etiska övervägandena var otydliga fick det faktum att studien var peer-reviewed räcka som inklusionskriterie på grund av bristen av artiklar som svarade till litteraturöversiktens syfte.

Författarna till arbetet ansåg att kvalitetsgranskningen delvis var komplicerad och att det skiljde sig mellan olika artiklar huruvida de aspekter som skulle granskas för att säkerställa artiklarnas kvalitet var tydligt beskrivna eller ej. Författarna diskuterade eventuella svårigheter vid kvalitetsbedömning med varandra för att säkerställa att granskningen gått till korrekt. Något som eventuellt påverkat bedömningen av artiklarna var författarnas erfarenhet av bedömningsdokumentet, då ingen av författarna bedömt vetenskapliga artiklar tidigare. Författarna till arbetet ansåg efter att ha analyserat studierna att artiklarna var av hög eller medelhög kvalitet, vilket enligt Friberg (2017) är att föredra.

Slutsats

Resultatet i föreliggande arbete tyder på att sjuksköterskors attityder till opioidberoende patienter påverkar smärtbehandlingen. Faktorer som kan påverka smärtbehandlingen är kunskapsbrist hos sjuksköterskor, negativa och dömande attityder relaterade till tidigare erfarenheter samt tillitsbrist mellan patient och sjuksköterska. Resultatet visar på organisatoriska brister i riktlinjer och arbetssätt för de sjuksköterskor som möter patienter med opioidberoende i sin yrkesroll. Sjuksköterskor behöver mer utbildning och erfarenhet i vårdandet av patientgruppen för att kunna ge individanpassad vård med ett holistiskt synsätt. De attityder sjuksköterskor besitter gentemot patienter med opioidberoende kan påverka möjligheterna till fullgod omvårdnad och smärtbehandling för dessa patienter. Organisatoriska förändringar samt ökad förståelse gällande hur opioidmissbruk påverkar patienter och hur detta tar sig fysiskt och psykiskt uttryck tillsammans med en hos

sjuksköterskor ökad kunskap om smärtbehandling av denna patientgrupp, skulle tilliten och möjligheten till en professionell, personcentrerad och jämlik vård kunna öka.

Fortsatta studier

Föreliggande litteraturöversikt är ett bidrag för fortsatta studier och forskning inom området sjuksköterskors attityder till smärtbehandling för opioidberoende patienter. Ytterligare forskning krävs inom ämnet då det enbart finns ett begränsat antal studier gjorda under senare år. Då föreliggande arbetes resultat visat att sjuksköterskor har negativa och dömande attityder gällande smärtbehandling av opioidberoende patienter, hade fortsatt forskning varit viktig för framtida positiv förändring. Den forskning som finns idag är till stor del fokuserad på mötet mellan opioidberoende patienter och sjuksköterskor samt vårdande generellt, och inte i tillräckligt stor utsträckning inriktad på attityder gentemot smärtbehandling av opioidberoende patienter. Då sjuksköterskors kompetensbeskrivning delvis handlar om att tillgodose alla patienters behov oavsett patientens situation och sjuksköterskors personliga åsikter, är det viktigt med vidare forskning gällande varför inte opioidberoende patienter får smärtbehandling i den grad andra patienter med samma upplevda smärta får. Då sjuksköterskor uttrycker behov av tydligare riktlinjer och bättre tillämpade organisatoriska åtgärder, vore forskning inriktad på hur dessa skulle kunna utformas och användas i praktiken önskvärt.

Klinisk tillämpbarhet

- Föreliggande arbete belyser vikten av att sjuksköterskor identifierar korrekta och individuella omvårdnadsbehov samt arbetar personcentrerat trots utmaningar i mötet med patientgruppen. Då patienter med opioidberoende ofta upplever sig bli sämre bemötta än andra patienter, bör sjuksköterskors prioritet ligga i att skapa god vårdrelation relaterat till ramen för personcentrerad omvårdnad.
- Med hjälp av litteraturöversiktens resultat identifieras att kunskap och utbildning inom ämnet smärtbehandling och opioidberoende skulle bidra till att sjuksköterskor kan bemöta dessa patienter på ett mer patientsäkert- och professionellt sätt. Litteraturöversikten påminner även om sjuksköterskors egna ansvar att utöver kompetenshöjande utbildning på arbetsplatsen alltid bör besitta den senaste kunskapen genom att självständigt ta del av aktuell forskning och omvårdnadsmetoder.
- Resultatet som tagits fram i arbetet belyser behovet av tydlighet kring riktlinjer och ökat organisatoriskt stöd och ledarskap, vilket kan stötta sjuksköterskor i mötet med patienter med opioidberoende. Närvarande ledningsgrupp eller motsvarande där sjuksköterskor kan finna stöd i utmanande situationer i mötet med patientgruppen är av betydelse både för gott vårdresultat och måendet hos yrkesverksamma sjuksköterskor.
- Litteraturöversiktens resultat indikerar att sjuksköterskor redan i grundutbildningen i högre grad bör erhålla kunskap gällande missbruk och beroendevård för att känna sig säkra i mötet med patienter med missbruksproblematik.

Hållbar utveckling

För att främja hållbar utveckling har Agenda 2030 och däri 17 specifika målområden tagits fram. Målområdena ska främja ekonomisk, social och hållbar utveckling i samhället. Hälsa och välbefinnande beskrivs under mål nummer tre och där står skrivet att en tredjedel av det antal personer som idag dör i förtid av icke- smittsamma sjukdomar, ska förebyggas fram till år 2030. Detta skall ske med riktade insatser och behandlingsformer vilka skall förebygga för tidig död genom att främja hälsa och välbefinnande (Globala målen, 2020).

År 2018 avled 566 personer i Sverige relaterat till missbruksproblematik (Folkhälsomyndigheten, 2020). Aktivt missbruk kan vara skadligt på både individ- och samhällelig nivå genom de konsekvenser som kan komma av missbruk. Genom att höja sjuksköterskors kompetens gällande vårdandet av patienter med missbruk, stötta sjuksköterskor i att främja och bygga goda vårdrelationer samt utforma fungerande riktlinjer och stödjande insatser till de sjuksköterskor som arbetar med missbrukande patienter, skapas bättre förutsättningar för patienten att återskapa god hälsa och således uppnå mål nummer tre i Globala målen (2020). God hälsa hos invånarna bidrar till hållbar utveckling i samhället.

Författarnas bidrag

Författarna Marika Bjärgestad och Frida Eriksson har i lika stor omfattning bidragit till alla delar av denna uppsats.

REFERENSER

Vetenskapliga artiklar som använts i resultatet markeras med *

Allgulander, C. (2019). *Klinisk psykiatri* (4. uppl.). Studentlitteratur.

Berg, A., Dencker, K., & Skärsäter, I. (1999). Evidensbaserad omvårdnad: Vid behandling av personer med depressionssjukdomar (Evidensbaserad omvårdnad, 1999:3). SBU, SFF.

Billing, E., & Stridsberg, M. (1999). Nurses' knowledge of pain and its treatment. *Nordic Journal of Nursing Research & Clinical Studies/Vård i Norden* 19(4), 41-46.

Blennberger, E. (2006). Etik för socialt arbete. I A, Meeuwisse., S, Sunesson., & H, Swärd (Red.), *Socialt arbete: En grundbok* (ss. 227–248). Natur och kultur.

*Bohm, K., Lund, R., Nordlander, J., & Vicente, V. (2019). Ambulance nurse's experience to relieve pain in patients with addiction problems in Sweden. *International Emergency Nursing* 46. Doi: [10.1016/j.ienj.2019.06.002](https://doi.org/10.1016/j.ienj.2019.06.002).

Brener, L., von Hippel, W., von Hippel, C., Resnick, I., & Treloar, C. (2010). Perceptions of discriminatory treatment by staff as predictors of drug treatment completion: Utility of a mixed methods approach. *Drug and Alcohol Review* 29(5), 491-497.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1465-3362.2010.00173.x>.

*Chang, Y-P., & Yang, M-S. (2013). Nurse's attitudes toward clients with substance use problems. *Perspectives in Psychiatric Care* 49(2), 94-102. Doi: [10.1111/ppc.12000](https://doi.org/10.1111/ppc.12000).

Chorlton, E., Smith, I., & Jones, S. A. (2015;2014;). Understanding how people who use illicit drugs and alcohol experience relationships with psychiatric inpatient staff. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* 50(1), 51-58. Doi: [10.1007/s00127-014-0920-2](https://doi.org/10.1007/s00127-014-0920-2).

Da Cunha, B-F. (2015). Ethics and Undertreatment of Pain in Patients with a History of Drug Abuse. *Medsurg Nurs* 24(1), 4–7.
<https://search.proquest.com/openview/9e5b5853461a6bf01670e4ea4d517831/1?pq-origsite=gscholar&cbl=30764>.

Danielson, E. (2017). Kvalitativ innehållsanalys. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*. (2. uppl. ss. 288-300). Studentlitteratur.

*Dewar, A., Osborne, M., Mullet, J., Langdeu, S., & Plummer, M. (2009). Psychiatric patients: How can we decide if you are in pain? *Issues in Mental Health Nursing* 30(5), 295-303. Doi: [10.1080/01612840902754297](https://doi.org/10.1080/01612840902754297).

Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*.

Folkhälsomyndigheten. (2020). *Narkotikarelaterad dödlighet*. Hämtad från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/skadeverknningar/narkotikans-skadeverknningar/narkotikarelaterad-dodlighet/>.

Ford, R., Bammer, G., Becker, N. (2009). Improving nurses' therapeutic attitude to patients who use illicit drugs: Workplace drug and alcohol education is not enough. *International Journal of Nursing Practice* 15(2), 112-118. Doi: [10.1111/j.1440-172X.2009.01732.x](https://doi.org/10.1111/j.1440-172X.2009.01732.x).

*Ford, R. (2014). Interpersonal challenges as a constraint on care: The experience of nurses' care of patients who use illicit drugs. *Contemporary Nurse* 37(2), 241–252. Doi: [10.5172/conu.2011.37.2.241](https://doi.org/10.5172/conu.2011.37.2.241).

Forsberg, C., & Wengström, Y. (2016). *Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering analys och presentation av omvårdnadsforskning* (4. uppl.). Natur och kultur.

Freeman, L., Fothergill-Bourbonnais, F., & Rashotte, J. (2014). The experience of being a trauma nurse: A phenomenological study. *Intensive and Critical Care Nursing* 30(1), 6-12. Doi: [10.1016/j.iccn.2013.06.004](https://doi.org/10.1016/j.iccn.2013.06.004).

Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturöversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 141–152). Studentlitteratur.

*Giorio Dutra Kreling, M-C., & Andrucciolo De Mattos- Pimenta, C. (2017). Opioid analgesic administration in patients with suspected drug use. *Revista Brasileira de Enfermagem Reben* 70(3), 626–632. Doi: [10.1590/0034-7167-2016-0501](https://doi.org/10.1590/0034-7167-2016-0501).

Globala målen. (2020). *Mål 3: God hälsa och välbefinnande*. Hämtad 7 december, 2020, från <https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-3-halsa-och-valbefinnande/>.

*Hamdan Mansour, A-M., Mahmoud K-K., Asqalan S-M., Alhasanat M-Y., & Alshibi A-N. (2020). Knowledge and practice of Jordanian Emergency nurses caring for patients with drug-seeking behaviors. *Clinical Nursing Research* 21(3), 368-384. Doi: [10.1177/1054773811420284](https://doi.org/10.1177/1054773811420284).

Heartshorne, R. (2019). Dose reduction of long-term opioids: our duty as clinicians. *British Journal of General Practice* 69(681), 191-191. Doi: [10.3399/bjgp19X701957](https://doi.org/10.3399/bjgp19X701957).

Helgesson, G. (2015). *Forskningsetik* (2. Uppl.). Studentlitteratur.

Henricson, M. (2017). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*. (2. uppl. ss. 412–416). Studentlitteratur.

Henricson, M., & Billhult, A. (2017). Kvalitativ metod. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad*. (2. uppl. s. 115). Studentlitteratur.

*Horner, G., Daddona, J., Burke D-J., Cullinane, J., Skeer, M., & Wurcel, A-G. (2019). "You're kind of at war with yourself as a nurse": Perspectives inpatient nurses on treating

people who present with a comorbid opioid use disorder. *Plos one* 14(10),
Doi: [10.1371/journal.pone.0224335](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0224335).

International Association for the Study of Pain. (2020). *IASP Terminology: Pain*. Hämtad 9 november, 2020, <https://www.iasp-pain.org/PublicationsNews/NewsDetail.aspx?ItemNumber=10475>.

International Council of Nurses. (2012) *The ICN code of ethics for nurses*. Hämtad från https://www.icn.ch/sites/default/files/inline-files/2012_ICN_Codeofethicsfornurses_%20eng.pdf.

Keen, A., McCrate, B., McLennon, S., Ellis, A., Wall, D., & Jones, S. Influencing Nursing Knowledge and Attitudes to Positively Affect Care of Patients with Persistent Pain in the Hospital Setting. *Pain Management Nursing* 18(3), 137-143. Doi: [10.1016/j.pmn.2017.04.002](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2017.04.002).

Kent, M., Tighe, P., Belfer, I., Brennan, T., Bruehl, S., Brummett, C.,...& Terman, G. (2017). The ACTION- APS- AAPM Pain Taxonomy (AAAPT) Multidimensional Approach to Classifying Acute Pain Conditions. *The Journal of Pain* 18(5), 479–489. Doi: [10.1093/pm/pnx019](https://doi.org/10.1093/pm/pnx019).

Kjellström, S., & Sandman, L. (2013). *Etikboken: Etik för vårdande yrken*. Studentlitteratur.

Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Natur och kultur.

*Krokmyrdal, K.A., & Andenæs, R. (2015). Nurses' competence in pain management in patients with opioid addiction: A cross-sectional survey study. *Nurse Education Today* 35(6), Doi: [10.1016/j.nedt.2015.02.022](https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.02.022).

Liu, J-F., & Li, J-X. (2018). Drug addiction: a curable mental disorder? *Acta Pharmacologica Sinica* 39(12), Doi: [10.1038/s41401-018-0180-x](https://doi.org/10.1038/s41401-018-0180-x).

Lundeberg, T., & Norrbrink, C. (2014). Klassifikation av smärta. I C. Norrbrink. T. Lundeberg. (Red.), *Om smärta- ett fysiologiskt perspektiv* (2. uppl. ss. 51–77). Studentlitteratur.

McCormack, B., Borg, M., Cardiff, S., Dewing, J., Jacobs, G., Janes, N., Karlsson, B., McCance, T., Mekki, T-E., Porock, D., van Lieshout, Famke & Wilson, V. (2015). Person-centredness – the 'state' of the art. *International Practice Development Journal* 5. 1-15, Doi: [10.19043/ipdj.5SP.003](https://doi.org/10.19043/ipdj.5SP.003).

McCormack, B., McCance, T., Dewing, J. (2011). An Exploration of Person-centredness in Practice. *The Online Journal of Issues in Nursing* 16(2), Doi: [10.3912/OJIN.Vol16No02Man01](https://doi.org/10.3912/OJIN.Vol16No02Man01).

*McCreddie, M., Lyons, I., Watt, D., Ewing, E., Croft, J., Smith, M., & Toucher, J. (2010). Routines and rituals: a grounded theory of the pain management of drug users in

acute care settings. *Journal of Clinical Nursing* 19 (20), Doi: [10.1111/j.1365-2702.2010.03284.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2010.03284.x).

McLaughlin, D., McKenna H-P., Leslie J-C., & Moore K. (2007). Illicit drug users in Northern Ireland: Perceptions and experiences of health and social care professionals *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing* 13(6), 682-686. Doi: [10.1111/j.1365-2850.2006.01015.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2850.2006.01015.x).

*Miller, L-E., Eldredge, S-A., & Dalton, E-D. (2016). "Pain Is What the Patient Says It Is": Nurse-Patient Communication, Information Seeking, and Pain Management. *American Journal of Hospice and Palliative Medicine* 34(10), 966-976. Doi: [10.1177/1049909116661815](https://doi.org/10.1177/1049909116661815).

*Monks, R., Topping, A., & Newell, R. (2012). The dissonant care management of illicit drug users in medical wards, the views of nurses and patients: a grounded theory study. *Leading Global Nursing Research* 69(4), 935-946. Doi: [10.1111/j.1365-2648.2012.06088.x](https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2012.06088.x).

*Morgan, B-D. (2020). Nursing attitudes toward patients with substance use disorders in pain. *Pain Management Nursing* 15(1), 165-175. Doi: [10.1016/j.pmn.2012.08.004](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2012.08.004).

*Morley, G., Briggs, E., & Chumbley, G. (2015). Nurses' Experiences of Patients with Substance-Use Disorder in Pain: A Phenomenological Study. *Pain Management Nursing* 16(5), 701-711. Doi: [10.1016/j.pmn.2015.03.005](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2015.03.005).

*Neville, K., & Roan, N. (2014). Challenges in Nursing Practice: Nurses' Perceptions in Caring For Hospitalized Medical-Surgical Patients With Substance Abuse/Dependence. *The Journal of Nursing Administration* 44(6), 339-346. Doi: [10.1097/NNA.0000000000000079](https://doi.org/10.1097/NNA.0000000000000079).

Norrbrink, C., & Lundeberg, T. (2014). Om smärta. I C. Norrbrink, T. Lundeberg. (Red.), *Om smärta- ett fysiologiskt perspektiv*. (2. Uppl. s. 11). Studentlitteratur.

Norlén, P. (2014). Smärta. I P. Norlén., & E. Lindström (Red.), *Farmakologi*. (s. 153). Liber AB.

*Pauly, B., McCall, J., Browne, A., Parker, J., & Mollison, A. (2015). Toward Cultural Safety: Nurse and Patient Perceptions of Illicit Substance Use in a Hospitalized Setting. *Advances in Nursing Science* 38(2), 121-135. Doi: [10.1097/ANS.0000000000000070](https://doi.org/10.1097/ANS.0000000000000070).

Pergolizzi, J., Raffa, R., & Rosenblatt, M. (2020). Opioid withdrawal symptoms, a consequence of chronic opioid use and opioid use disorder: Current understanding and approaches to management. *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics* 45(5), 892-903. Doi: [10.1111/jcpt.13114](https://doi.org/10.1111/jcpt.13114).

Polit, D. F., & Beck C. T. (2017). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice* (10th international ed.). Lippincott Williams & Wilkins.

*Pretorius, A., Searle, J., & Marshall, B. (2015). Barriers and Enablers to Emergency Department Nurses' Management of Patients' Pain. *Pain Management Nursing* 16(3), 372-379. Doi: [10.1016/j.pmn.2014.08.015](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2014.08.015).

Prom-Wormley, E., Ebejer, J., Dick, D., & Scott Bowers, M. (2017). The genetic epidemiology of substance use disorder: A review. *Drug and Alcohol Dependence* 180, 241-259, Doi: [10.1016/j.drugalcdep.2017.06.040](https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2017.06.040).

Rogers, A., Gallagher, M., Jamison, R., & Zvolensky, M. (2020). Exploring the Psychometric Properties of the Current Opioid Misuse Measure Among Adults With Chronic Pain and Opioid Use. *Clinical Journal of Pain* 36(8), 578–583. Doi: [10.1097/AJP.0000000000000846](https://doi.org/10.1097/AJP.0000000000000846).

SBU. (2009). *Behandling av opioidmissbruk med metadon och buprenorfin (Subutex)*. Hämtad 2 november, 2020, från https://www.sbu.se/sv/publikationer/sbu-kommentar/lakemedel-mot-heroinmissbruk-behandling-med-metadon-och-buprenorfin/?fbclid=IwAR1JZ6r9Lum0IFJMPKZd0EmX9PKqG0dkptkqWPQ5rVTkBVRCj_NnThiZ1ZA.

Socialstyrelsen. (2016). *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende*. Hämtad 2 november, 2020, från <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/20161-om-lakemedelsassisterad-behandling-vid-opioidberoende/?fbclid=IwAR0bHBWhwrzN18PdtTolw5fwpglerHkb-p2DIIm9Cih-pHRkrNKM2J9qyx4>.

Socialstyrelsen. (2019a). *Jämlik hälsa, vård och omsorg*. Hämtad 24 april, 2020, <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/jamlik-halsa-var-d-och-omsorg/>.

Socialstyrelsen. (2019b). *Att arbeta evidensbaserat*. Hämtad 4 december, 2020, från <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/evidensbaserad-praktik/arbetevidensbaserat/>.

Socialstyrelsen. (2020a). *Läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende*. Hämtad från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2020-3-6607.pdf>.

Socialstyrelsen. (2020b). *Statistik om insatser till vuxna personer med missbruk och beroende 2019*. Hämtad 18 januari, 2021, från https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2020-5-6764.pdf?fbclid=IwAR3MzKCQPYOOSBriB_STjsyQ76usiBDfcLWvrtgy4pgC-ZFS_XOkIieYN5g.

St. Marie, B. (2014). "Just because I'm an addict, doesn't mean I don't have pain": healthcare experiences of those with coexisting substance use disorder and chronic pain. *The Journal of Pain* 15(4), 111. Doi: [10.1111/pme.12493](https://doi.org/10.1111/pme.12493).

*St. Marie, B. (2016). The Experiences of Advanced Practice Nurses Caring for Patients with Substance Use Disorder and Chronic Pain. *Pain Management Nursing* 17(5), 311-321. Doi: [10.1016/j.pmn.2016.06.001](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2016.06.001).

Stoicea, N., Costa, A., Periel, L., Uribe, A., Weaver, T., & Bergese, S. (2019). Current perspectives on the opioid crisis in the US healthcare system: A comprehensive literature review. *Medicine*, 98 (20), Doi: [10.1097/MD.00000000000015425](https://doi.org/10.1097/MD.00000000000015425).

Subramanian, P., Ramasam, S., Hoong, K., Chinna, K., & Rosli, R. (2014). Pain experience and satisfaction with postoperative pain control among surgical patients. *International Journal of Nursing Practice* 22(3), 232-238. Doi: [10.1111/ijn.12363](https://doi.org/10.1111/ijn.12363).

Walker, D-M., & Nestler, E-J. (2018). Neuroepigenetics and addiction. *Handbook of clinical neurology* 148, 747-765. Doi: [10.1016/B978-0-444-64076-5.00048-X](https://doi.org/10.1016/B978-0-444-64076-5.00048-X).

Wang, S-C., Chen, Y-C., Lee, C-H., & Cheng, C-H. (2019). Opioid Addiction, Genetic Susceptibility, and Medical Treatments: A Review. *International Journal of Molecular Sciences* 20(17), Doi: [10.3390/ijms20174294](https://doi.org/10.3390/ijms20174294).

Werner, M. (2010). Smärtfysiologi. I M. Werner, I. Leden. (Red.), *Smärta och smärtbehandling*. (ss. 29-62). Liber AB.

Wiklund-Gustin, L. (2018). Psykologi för sjuksköterskor. Studentlitteratur.

Wikström, L., Eriksson, K., Årestedt, K., Fridlund, B., & Broström, A. (2014) Healthcare professionals' perceptions of the use of pain scales in postoperative pain assessments. *Applied nursing research* 27(1), 53-58. Doi: [10.1016/j.apnr.2013.11.001](https://doi.org/10.1016/j.apnr.2013.11.001).

Willman, A., Bahtsevani, C., Nilsson, R., & Sandström, B. (2016). Evidensbaserad omvårdnad: En bro mellan forskning och klinisk praktik (4. uppl.). Studentlitteratur.

WMA. (2019). WMA Declaration of Helsinki- Ethical Principles for Medical Research involving Human Subjects. Hämtad 9 november, 2020, från <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>.

World Health Organization. (2018). *Fifth WHO-UNODC Expert Consultation on New Psychoactive Substances Addressing the challenges of non-medical use of opioids*. Hämtad från https://www.who.int/medicines/news/2018/Meeting_report24-25SeptWHO-HQ.pdf.

Zuazua-Rico, D., Meastro-González, A., Mosteiro-Díaz, P., & Fernández-Garrido, J. (2019) Spanish version of the knowledge and attitudes survey regarding pain. *Pain Management Nursing* 20(5), 497-502. Doi: [10.1016/j.pmn.2018.12.007](https://doi.org/10.1016/j.pmn.2018.12.007).

Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (ss. 59–82). Studentlitteratur

BILAGA A

Sophiahemmet Högskolas bedömningsunderlag för vetenskaplig klassificering samt kvalitet avseende studier med kvantitativ och kvalitativ metodansats, modifierad utifrån Berg, Dencker och Skärsäter (1999) och Willman, Bahtsevani, Nilsson och Sandström (2016).

	I = Hög kvalitet	II = Medel	III = Låg kvalitet
Randomiserad kontrollerad studie/Randomised controlled trial (RCT) är prospektiv och innebär jämförelse mellan en kontrollgrupp och en eller flera experimentgrupper.	Större välplanerad och välgenomförd multicenterstudie med adekvat beskrivning av protokoll, material och metoder inklusive behandlingsteknik. Antalet deltagare tillräckligt stort för att besvara frågeställningen. Adekvata statistiska metoder.	*	Randomiserad studie med få deltagare och/eller för många delstudier, vilket ger otillräcklig statistisk styrka. Bristfälligt antal deltagare, otillräckligt beskrivet eller stort bortfall.
Klinisk kontrollerad studie/Clinical controlled trial (CCT) är prospektiv och innebär jämförelse mellan kontrollgrupp och en eller flera experimentgrupper. Är inte randomiserad.	Välplanerad och välgenomförd studie med adekvat beskrivning av protokoll, material och metoder inklusive behandlingsteknik. Antalet deltagare tillräckligt stort för att besvara frågeställningen. Adekvata statistiska metoder.	*	Begränsat/för få deltagare, metoden otillräckligt beskriven, brister i genomförande och tveksamma statistiska metoder.
Icke- kontrollerad studie (P) är prospektiv men utan relevant och samtida kontrollgrupp.	Väldefinierad frågeställning, tillräckligt antal deltagare och adekvata statistiska metoder.	*	Begränsat/för få deltagare, metoden otillräckligt beskriven, brister i genomförande och tveksamma statistiska metoder.
Retrospektiv studie (R) är en analys av historiskt material som relateras till något som redan har inträffat, exempelvis journalhandlingar.	Antal deltagare tillräckligt stort för att besvara frågeställningen. Väl planerad och välgenomförd studie med adekvat beskrivning av protokoll, material och metoder.	*	Begränsat/för få deltagare, metoden otillräckligt beskriven, brister i genomförande och tveksamma statistiska metoder.
Kvalitativ studie (K) är vanligen en undersökning där avsikten är att studera fenomen eller tolka mening, upplevelser och erfarenheter utifrån de utforskades perspektiv. Avsikten kan också vara att utveckla begrepp och begreppsmässiga strukturer (teorier och modeller).	Klart beskriven kontext. Motiverat urval. Välbeskriven urvalsprocess, datainsamlingsmetod, transkriberingsprocess och analysmetod. Beskrivna tillförlitlighets/reliabilitetshänsyn. Interaktionen mellan data och tolkning påvisas. Metodkritik.	*	Dåligt/vagt formulerad frågeställning. Deltagargruppen är otillräckligt beskriven. Metod/analys otillräckligt beskriven. Bristfällig resultatredovisning.

* Några av kriterierna utifrån I = Hög kvalitet är inte uppfyllda men den vetenskapliga kvaliteten värderas högre än III = Låg kvalitet.

BILAGA B

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Bohm, K., Lund, R., Nordlander, J., Vicente, V. 2019. Sverige.	Ambulance nurse's experience to relieve pain in patients with addiction problems in Sweden.	Syftet var att beskriva ambulanssjuksköterskors upplevelse av att smärtlindra patienter med missbruksproblem.	<u>Design:</u> Kvalitativ metod. <u>Urval:</u> Ambulanssjuksköterskor med minst två årserfarenheter. <u>Datainsamling:</u> Semistrukturerade intervjuer. <u>Analys:</u> Manifest innehållsanalys.	8 (-)	Missbrukande patienter underbehandlas. Brist på information och kunskap om missbruk och sjuksköterskors egna känslor och värden för missbrukare gjorde det svårt att avgöra vad som var rätt eller fel behandling. Svårigheten ökade ytterligare på grund av oklara riktlinjer och bristen på stöd.	K/II
Chang, Y-P., & Yang, M-S. 2013. Taiwan.	Nurse's attitudes toward clients with substance use problems.	Syftet var att undersöka sjuksköterskors attityder till att vårda patienter med beroende.	<u>Design:</u> Tvärsnittsstudie. <u>Urval:</u> Legitimerade sjuksköterskor som jobbade på två sjukhus i Taiwan. <u>Datainsamling:</u> Enkäter. <u>Analys:</u> Statisk analys.	492 (4)	Resultatet visar att sjuksköterskor med erfarenhet och utbildning inom beroendevård och tidigare vana att vårda patienter med beroende hade mer positiva attityder till att vårda och engagera sig i dessa patienter på sjukhus jämfört med de sjuksköterskorna utan erfarenhet och utbildning.	P/I

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K)**I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Ford, R. 2014. Australia.	Interpersonal Challenges as a constraint on care: The experience of nurses' care of patients who use illicit drugs.	Studien syftade till att få en bredare inblick i sjuksköterskors terapeutiska attityd till drogberoende patienter.	<u>Design:</u> Tvärsnittsstudie med både kvantitativ och kvalitativ metod. <u>Urval:</u> Legitimerade sjuksköterskor. <u>Datainsamling:</u> Enkätundersökning. En av enkätens frågor klassas som öppen fråga. <u>Analys:</u> Tematisk analys.	311 (-)	Resultatet gällande smärtbehandlingen av patienter med drogberoende visade att sjuksköterskor upplever oförmåga att utföra fullgod omvårdnad relaterat till patienternas ovilja till samarbete och oärlighet samt manipulativa beteenden. Våld, oansvarighet och manipulation ansågs som ett hinder i vårdandet.	P/I
Dewar, A., Osborne, M., Mullet, J., Langdeu, S., & Plummer, M. 2009. Kanada.	Psychiatric patients: How can we decide if you are in pain?	Syftet med studien var att utforska sjuksköterskors beslut och kunskapsluckor om smärtbehandling för psykiatriska patienter på sjukhus.	<u>Design:</u> Kvalitativ studie. <u>Urval:</u> 16 sjuksköterskor och fyra av sjuksköterskornas chefer. <u>Datainsamling:</u> Semistrukturerade intervjuer. <u>Analys:</u> Grundad teori.	20 (-)	Resultatet visar att smärtbehandlingen påverkades av både interna och externa faktorer där egna erfarenheter och uppfattningar var en av de stora besluten för smärtbehandlingens grad samt andras åsikter och uppfattningar påverkade sjuksköterskors beslut till smärtbehandling. Sjuksköterskorna upplevde en rädsla för manipulation vid opioiddelning till dessa patienter samt synen på patienten och smärtbehandling hade betydelse.	K/I

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K) **I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Giorio Dutra Kreling, M-C., & Andruccioli De Mattos-Pimenta, C. 2017. Brasilien.	Opioid analgesic administration in patients with suspected drug use.	Att jämföra beteendet hos yrkesverksamma sjuksköterskor vid opioidadministration när det finns respektive inte finns misstanke om missbruk.	<u>Design</u> : Tvärsnittstudie. <u>Urval</u> : Yrkesverksamma sjuksköterskor. <u>Datainsamling</u> : Data samlades in på fyra sjukhus i Brasilien genom intervjuer. <u>Analys</u> : Statisk analys.	199 (-)	Patienter som misstänktes för missbruk mottog mer opioider vid behov då patientens beteende upplevdes som svårhanterligt, vilket resulterade i att smärtbehandling gavs för att stävja konflikter. Vårdrelationen påverkades av sjuksköterskors brist på tillit till patientens egen smärtupplevelse.	P/I
Hamdan Mansour, A-M., Mahmoud K-F., Asqalan S-M., Alhasanat M-Y., & Alshibi A-N. 2020. Jordanien.	Knowledge and practice of Jordanian Emergency nurses caring for patients with drug-seeking behaviors.	Syftet med studien var att undersöka betydelsen, kunskapsnivån och praxis gällande läkemedelssökande beteende hos patienter för akutsjuksköterskor i Jordanien.	<u>Design</u> : Tvärsnittstudie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor med minst sex månaders erfarenhet av akutsjukvård arbetandes på akutmottagningar i Jordanien. <u>Datainsamling</u> : Frågeformulär med både öppna och stängda frågor. <u>Analys</u> : Statisk analys.	305 (-)	Resultatet visade att sjuksköterskorna låg på en måttlig förmåga gällande att kunna beskriva och förstå vad som kan vara ett läkemedelssökande beteende. Sjuksköterskorna hade även måttligt överensstämmande bild av vad läkemedelssökande beteende innebär. Analyserna visade även att sjuksköterskorna hade negativa attityder till dessa beteenden.	P/I

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K) **I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Horner, G., Daddona, J., Burke D-J., Cullinane, J., Skeer, M., & Wurcel, A-G. 2019. Australia.	“You’re kind of at war with yourself as a nurse”: Perspectives inpatient nurses on treating people who present with a comorbid opioid use disorder.	Syftet med studien var att bedöma attityder, uppfattningar och utbildningsbehov hos sjuksköterskor inom slutenvården när de vårdade patienter med opioidanvändningsstörning.	<u>Design</u> : Kvalitativ studie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor som arbetade på stort sjukhus i Boston där rekrytering skedde via e-post. <u>Datainsamling</u> : Halvstrukturerade djupintervjuer. <u>Analys</u> : Grundad teori.	22 (-)	Sjuksköterskor ansågs sig vara medvetna om vilka problem patienter med opioidberoende möter vid sjukhusvistelse såsom smärta, abstinens och stigmatisering. Sjuksköterskor efterfrågar ökat stöd och tydliga riktlinjer gällande effektivisering av vården av patienter med opioidberoende.	K/II
Krokmyrdal, K-A., & Andenæs, R. 2015. Norway.	Nurses’ competence in pain management in patients with opioid addiction: A cross-sectional survey study.	Att rapportera om en norsk pilotstudie som undersöker sjuksköterskors kunskap om smärta och kompetens att behandla smärta hos patienter som missbrukar opioider.	<u>Design</u> : Tvärsnittsstudie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor vid medicinska och ortopediska enheter på två stora norska sjukhus. <u>Datainsamling</u> : Självadministrerat frågeformulär. <u>Analys</u> : Statisk analys.	98 (-)	88 % av sjuksköterskorna i studien visade brister i sin kompetens att utvärdera och behandla smärta hos opioidberoende patienter, vilket tyder på att patienter med opioidberoende inte får adekvat smärtbehandling.	P/I

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K)**I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
McCreddie, M., Lyons, I., Watt, D., Ewing, E., Croft, J., Smith, M., & Toucher, J. 2010. United Kingdom.	Routines and rituals: a grounded theory of the pain management of drug users in acute care settings.	Syftet med studien var att granska sjuksköterskors och droganvändares uppfattningar och strategier i samband med smärtbehandling i akuta vårdmiljöer.	<u>Design</u> : Kvalitativ studie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor och drogmissbrukare. <u>Datainsamling</u> : Intervjuer. <u>Analys</u> : Konstruktivistisk grundad teori.	33 (-)	Resultatet visar att drogberoende patienter ställer höga krav på god omvårdnad och engagemang i deras vård. Många sjuksköterskor vittnar dock om att deras engagemang minskar och vårdidealet sänks när de behandlar drogberoende patienter.	K/I
Miller, L-E., Eldredge, S-A., & Dalton, E-D. 2016. USA.	“Pain Is What the Patient Says It Is’’: Nurse–Patient Communication, Information Seeking, and Pain Management	Syftet var att utforska om eventuella dilemman och hinder finns i smärtbehandling mellan patient och sjuksköterska.	<u>Design</u> : Kvalitativ studie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor <u>Datainsamling</u> : Intervjuer. <u>Analys</u> : Svaren jämfördes och sammanställdes.	21 (-)	Sjuksköterskorna upplevde svårigheter kring lindring och bedömning av smärta hos patienter. Studien belyser vikten av rak kommunikation och att tillförlita sig på patientens upplevda smärta.	K/II

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K)**I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Monks, R., Topping, A., & Newell, R. 2012. United Kingdom.	The dissonant care management of illicit drug users in medical wards, the views of nurses and patients: a grounded theory study.	Syftet med studien var att undersöka hur sjuksköterskor hanterar och levererar vård till patienter inlagda på vårdavdelningar med komplikationer av droganvändning samt att få fram erfarenheter och åsikter om vårdandet av patienterna.	<u>Design:</u> Grounded theory. <u>Urval:</u> Sjuksköterskor och patienter på nio medicinska avdelningar. <u>Datainsamling:</u> Semistrukturerade intervjuer. <u>Analys:</u> Teman och kategorier togs fram genom analys av resultatet.	29 sjuksköterskor och 12 patienter (-)	Resultatet tyder på komplexitet i vårdandet av drogberoende patienter vilka har en negativ stämpel av sjuksköterskor. Detta verkar leda till oenighet och skillnader i vårdandet. Utbildning och stöd för sjuksköterskor kan minska konflikter och underlätta kompetent vård för dessa patienter.	K/I
Morgan, B-D. 2020. USA.	Nursing attitudes toward patients with substance use disorders in pain.	Syftet med denna studie var att identifiera och utforska sjuksköterskors attityder till ineliggande patienter med missbruk som har smärta. Samt att utöka kunskapen om sjuksköterskors attityder och interaktioner gentemot denna patientgrupp. Genom studien hoppades författaren kunna generera en teori som kan bidra till större förståelse för problemet.	<u>Design:</u> Grounded theory. <u>Urval:</u> Sjuksköterskor i slutenvård med erfarenhet att vårda patienter med missbruk och samtidig smärta. <u>Datainsamling:</u> Semistrukturerade intervjuer. <u>Analys:</u> Teman och kategorier togs fram genom analys av resultatet.	14 (-)	Studien visar att det finns behov av utbildning och vidare forskning i området patienter med missbruksproblematik och smärtbehandling. Sjuksköterskor bör uppmuntras att ifrågasätta sina egna värderingar och hur dessa kan påverka vårdandet av denna patientgrupp.	K/II

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K)**I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Morley, G., Briggs, E., & Chumbley, G. 2015. United Kingdom.	Nurses' Experiences of Patients with Substance-Use Disorder in Pain: A Phenomenological Study.	Syftet med studien var att få en djupare förståelse för sjuksköterskans erfarenheter och de barriärer som finns mellan dem och patienter med opioidmissbruk som upplever smärta.	<u>Design</u> : En semistrukturerad, fenomenologisk intervjustudie. <u>Urval</u> : Legitimerade sjuksköterskor med varierande erfarenhet av att vårda opioidberoende patienter, som studerade vid Kings Collage London. <u>Datainsamling</u> : Semistrukturerade intervjuer. <u>Analys</u> : Giorgis femstegsmetod.	5 (-)	Patienter med opioidberoende har ofta en komplex klinisk status samt anses svårbehandlade och inte följsamma. Författarna kom fram till att mer forskning och utbildning krävs för att förstå komplexiteten i smärtbehandling för patientgruppen.	K/II
Neville, K., & Roan, N. 2014. USA.	Challenges in Nursing Practice: Nurses' Perceptions in Caring for Hospitalized Medical-Surgical Patients With Substance Abuse/Dependence.	Syftet var att undersöka sjuksköterskors uppfattning av att vårda drogberoende patienter i sjukhusmiljöer.	<u>Design</u> : Kvalitativ induktiv studie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor från fem olika somatiska avdelningar med erfarenhet av vårdandet av drogberoende. <u>Datainsamling</u> : Deltagarna fick skriftligt besvara en enkät med två öppna frågor där de skrev om sina upplevelser. <u>Analys</u> : Teman och kategorier togs fram genom analys av det kvalitativa resultatet.	24 (-)	Sjuksköterskorna i studien upplevde utmaningar i vårdandet av drogberoende patienter där smärtbehandling var ett av hindren för god omvårdnad. Att erbjuda hög och god kvalitet på vården i vårdandet av patienter med missbruk var utifrån resultatet ett problem.	K/II

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K) **I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
Pauly, B., McCall, J., Browne, A., Parker, J., & Mollison, A. 2015. Kanada.	Toward Cultural Safety: Nurse and Patient Perceptions of Illicit Substance Use in a Hospitalized Setting.	Syftet var att undersöka huruvida sjuksköterskor ger fullgod och säker vård för patienter med missbruk och beroende relaterat till deras egna uppfattningar och attityder till patientgruppen.	<u>Design</u> : Kvalitativ studie <u>Urval</u> : 19 Sjuksköterskor och 15 patienter <u>Datainsamling</u> : Djupgående intervjuer och fältstudier. <u>Analys</u> : Etnografisk metod.	34 (-)	Sjuksköterskor önskade mer kunskap och utbildning inom beroende och missbruk då många hade svårigheter i vårdandet av patientgruppen. De sjuksköterskor som deltog upplevde även att patienterna varit otrevliga och aggressiva vid smärta.	K/II
Pretorius, A., Searle, J., & Marshall, B. 2015. New Zealand.	Barriers and Enablers to Emergency Department Nurses' Management of Patients' Pain.	Syftet var att identifiera barriärer och vad som gör det möjligt för sjuksköterskor att upprätthålla aktuell kunskap om smärtbehandling.	<u>Design</u> : Kvantitativ studie. <u>Urval</u> : Sjuksköterskor via sitt lärosäte, Collage of Emergency Nurses New Zealand. <u>Datainsamling</u> : Webbaserat frågeformulär med både stängda och öppna frågor. <u>Analys</u> : Data analyserades genom både kvalitativa och kvantitativa metoder.	197 (25)	Resultatet visar på hinder för sjuksköterskor när det gäller hantering av patientens smärta på akutmottagningar. Sjuksköterskors förmåga att bedöma, svara på och övervaka smärta är nedsatt. Oron för bristande kunskap om opioider finns bland sjuksköterskorna. Adekvat smärtbehandling för patienten är svår att uppnå.	P/I

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K) **I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**

Författare År (för publikation) Land (där studien genomfördes)	Titel	Syfte	Metod (Design, urval, datainsamling och analys)	Deltagare (bortfall)	Resultat	Typ Kvalitet
St. Marie, B. 2016. USA.	The Experiences of Advanced Practice Nurses Caring for Patients with Substance Use Disorder and Chronic Pain.	Syftet var att undersöka specialistsjuksköterskors upplevelser och erfarenheter av att vårda patienter med kronisk smärta och opioidanvändningsstörning.	<u>Design</u> : Kvalitativ studie. <u>Urval</u> : Specialistsjuksköterskor som vårdade patienter med kronisk smärta och opioidanvändningsstörning. <u>Dataninsamling</u> : Demografiska frågeformulär delades ut och semistrukturerade djupgående intervjuer hölls med deltagarna via telefon med öppna ställda frågor. <u>Analys</u> : Temaanalys.	20 (-)	Resultatet visar en del hinder för sjuksköterskor i vårdandet av opioidberoende patienter med samtidig kronisk smärta. Oro, obehag och minskad förmåga till att upprätthålla engagemang är exempel på barriärer hos sjuksköterskor i mötet med opioidberoende patienter.	K/II

Randomiserad kontrollerad studie (RCT), Klinisk kontrollerad studie (CCT), Icke - kontrollerad studie (P), Retrospektiv studie (R), Kvalitativ studie (K)**I = Hög kvalitet, II = Medel kvalitet, III = Låg kvalitet.**